

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Diplomová práce

Hodnocení ekonomické efektivity hospodaření subjektů neziskového sektoru

Evaluation of Economic Efficiency of Non-Profit Organizations

Bc. Iveta HAVLÍČKOVÁ

Plzeň 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma

„Hodnocení ekonomické efektivity hospodaření subjektů neziskového sektoru“

vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucí diplomové práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

V Plzni dne 10. 4. 2015

.....

podpis autora

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat své vedoucí diplomové práce Ing. Michaele Krechovské, PhD. za cenné rady a připomínky, které mi s ochotou poskytovala. Poděkování dále patří řediteli Střední průmyslové školy strojnická a Střední odborné školy profesora Švejcara, Plzeň, Klatovská 109, Ing. Rostislavu Študentovi a ekonomce školy paní Miroslavě Kodlové za poskytnutí informací a interních materiálů.

Obsah

Úvod	7
1 Neziskový sektor	9
1.1 Vymezení neziskového sektoru	9
1.2 Členění neziskového sektoru	12
1.3 Řízení neziskových organizací	15
1.3.1 Příspěvkové organizace	15
1.3.2 Organizační složky státu.....	16
1.3.3 Nestátní neziskové organizace.....	17
2 Specifika finančního řízení v neziskovém sektoru.....	19
2.1 Zdroje dat pro finanční analýzu	19
2.2 Finanční analýza	20
2.2.1 Horizontální a vertikální analýza	21
2.2.2 Ukazatele autarkie.....	22
2.2.3 Ukazatele rentability	23
2.2.4 Ukazatele likvidity	25
2.2.5 Ukazatele aktivity	26
2.2.6 Ukazatele financování.....	28
2.2.7 Ukazatele investičního rozvoje/útlumu	30
2.2.8 Ukazatele produktivity	31
2.2.9 Modely pro hodnocení bonity.....	31
3 Financování školy.....	37
3.1 Financování přímých výdajů	37
3.2 Financování provozních výdajů	39
3.3 Financování investičních potřeb	40
4 Představení vybraných subjektů.....	41
4.1 Střední průmyslová škola strojnická, Plzeň.....	41
4.2 Střední odborná škola profesora Švejcara, Plzeň.....	42
4.3 Střední průmyslová škola strojnická a Střední odborná škola profesora Švejcara, Plzeň	43
4.3.1 Cíl slučování	44
4.3.2 Obory vzdělání.....	45

5	Finanční analýza školy.....	48
5.1	Horizontální a vertikální analýza školy	48
5.1.1	Vertikální analýza	48
5.1.2	Horizontální analýza	53
5.2	Dílčí ukazatele finanční analýzy	55
5.2.1	Ukazatele autarkie	56
5.2.2	Ukazatele rentability	56
5.2.3	Ukazatele likvidity	58
5.2.4	Ukazatele aktivity	59
5.2.5	Ukazatele financování	60
5.2.6	Ukazatele investičního rozvoje/útlumu	61
5.2.7	Ukazatele produktivity	61
5.3	Bonitní modely.....	62
5.3.1	Model BAMF.....	62
5.3.2	Model KAMF	65
6	Zhodnocení ekonomické efektivnosti sloučení	68
6.1	Zhodnocení finanční analýzy	68
6.2	Ekonomický přínos sloučení.....	69
7	Návrhy na zlepšení hospodaření školy	74
7.1	Přímé výdaje na vzdělávání	74
7.2	Provozní prostředky	76
	Závěr.....	79
	Seznam tabulek	81
	Seznam obrázků	82
	Seznam použitých zkratk	83
	Seznam použité literatury	84
	Seznam příloh	87

Úvod

Vzdělání je základem osobnosti každého člověka. K odbornému rozvoji osobnosti dochází právě na úrovni středního školství, jemuž je třeba přikládat důraz. K všeobecnému fungování ekonomiky je třeba všech profesí, proto je vhodné usilovat o udržení všech oborů, které jsou pro fungování ekonomiky a určité úrovně žití zapotřebí. Některé obory se těší velkému zájmu a jiné naopak ne. Často si sami žáci ani rodiče neuvědomují uplatnitelnost daného oboru v budoucnu. V současnosti je nadbytek volných míst na středních školách, proto se žáci nemusejí obávat svého nepřijetí a školy naopak bojují o každého žáka, aby naplnily své obory a mohly tak náležitě ocenit pedagogy a poskytovat vzdělání odpovídající kvality.

Negativní prognózy demografického vývoje žáků ve věku 15 – 19 let se objevily již před několika lety, a ty byly právě nyní na středních školách naplněny. Na počtu žáků totiž závisí i financování škol a jejich úbytek s sebou nese i pokles finančních prostředků pro školy. Aby se předešlo budoucím problémům, tak Plzeňský kraj, jako zřizovatel většiny středních škol v Plzeňském kraji, včas zareagoval a začal provádět optimalizaci sítě středních škol. Mezi prvními školami, které byly optimalizovány, patřila Střední průmyslová škola strojnická, Plzeň, Klatovská 109 a Střední odborná škola profesora Švejcara, Plzeň, Majerova 1. Tyto školy se v polovině roku 2011 sloučily do jednoho subjektu. Zřizovatel tak provedl na základě analýz demografického vývoje a zřejmého budoucího ohrožení ufinancovatelnosti škol. Zda se tento krok doopravdy povedl a splnil svůj účel, bude prověřeno v této práci.

Cílem práce je zhodnotit ekonomickou efektivnost sloučení dvou středních škol do jednoho subjektu a navrhnout případné doporučení pro zlepšení hospodaření analyzovaného subjektu.

Školy nejsou tržním subjektem, ale řadí se mezi neziskové. V úvodní kapitole bude vymezen neziskový sektor a organizace v něm působící. V následující kapitole budou definována specifika pro finanční řízení subjektů v neziskovém sektoru. Finanční analýza subjektů neziskového sektoru obsahuje odlišné dílčí ukazatele finanční analýzy, které zde budou představeny.

Třetí kapitola bude podrobněji zaměřena na financování škol jako příspěvkových organizací, jejichž zřizovatelem je územně samosprávný celek. Bude analyzováno získávání finančních prostředků pro jednotlivé výdajové potřeby školy.

Ve čtvrté kapitole budou představeny výše zmíněné školy před jejich sloučením a poté již jako jedna současně existující Střední průmyslová škola strojnická a Střední odborná škola profesora Švejcara, Plzeň, Klatovská 109. Současně zde bude uveden cíl sloučení škol do jednoho subjektu.

Následně bude provedena finanční analýza, na které bude ověřeno hospodaření škol před sloučením a po sloučení. Na základě zjištěných informací bude zhodnocen ekonomický efekt sloučení těchto škol. V závěru budou navrženy další možnosti na zlepšení hospodaření školy s ohledem na nepříznivý demografický vývoj a zjištěné informace o fungování školy.

Z metodického hlediska je práce rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část je zpracována na základě rešerše odborné literatury, platných právních předpisů a ostatních zdrojů. V praktické části budou na základě interních zdrojů představeny analyzované subjekty a jejich hospodaření. Poté bude provedena analýza, jejíž výsledné hodnoty budou poměřovány mezi zkoumanými subjekty a v čase. V závěru bude provedena syntéza získaných poznatků, která povede k návrhu doporučení hospodaření zkoumaného subjektu. Bibliografické odkazy a citace dokumentů dle normy ČSN ISO 690 jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

1 Neziskový sektor

Význam neziskového sektoru nepřetržitě roste. Významně totiž přispívá k tvorbě hrubého domácího produktu (HDP) a to tím, že je v něm zaměstnána nemalá část práceschopného obyvatelstva. Dále neziskové organizace poskytují veřejné statky, vytváří další pracovní příležitosti, a snižují tak nezaměstnanost (Peková, 2008).

1.1 Vymezení neziskového sektoru

Boukal (2009) člení hospodářství dle sektorů na ziskový a neziskový sektor. Ziskový sektor je charakterizován subjekty, jejichž cílem je dosáhnout zisk, prodávají své statky za tržní cenu a jejich majetek je financován vlastními, případně cizími zdroji. Naopak subjekty neziskového sektoru jsou založeny s cílem dosáhnout užitku charakteru veřejné služby, hospodaří s majetkem, který pochází od veřejných nebo soukromých subjektů.

Národní hospodářství dle financování provozu a rozvoje člení Rejzler (2007) na:

- ziskový, tržní sektor – fungující na principu nabídky a poptávky za tržní ceny, cílem je dosahování zisku;
- neziskový, netržní sektor:
 - veřejný neziskový sektor,
 - soukromý neziskový sektor,
 - sektor domácností.

Neziskový sektor definuje Novotný (2004) jako část veřejného sektoru, který může být státní i nestátní.

Boukal, Vávrová (2007) vymezují neziskový sektor jako souhrn subjektů financovaných z veřejných nebo soukromých zdrojů.

Jak přesně vymezit neziskové organizace? Prolínají se totiž jak soukromým sektorem, tak veřejným. Jak nejpřehledněji rozdělit hospodářství zachycuje švédský ekonom Pestoff (2005) ve svém trojúhelníkovém schématu. Uplatňuje rozdělení hospodářství dle 3 hledisek členění sektorů na:

- veřejný a soukromý,
- neziskový a ziskový,
- neformální a formální.

Z hlediska členění hospodářství na ziskový a neziskový sektor je neziskový sektor dále členěn na veřejné a soukromé organizace. Veřejné organizace tak vymezují neziskový veřejný sektor, který je zároveň součástí formálního sektoru. Soukromé organizace neziskového sektoru jsou dále součástí formálního a neformálního sektoru. Neziskové organizace formálního sektoru jsou označeny jako neziskový soukromý sektor a organizace neformálního sektoru jsou označeny jako neziskový sektor domácností.

Rozlišení formálního a neformálního sektoru uvádí Novotný (2004). Formální sektor je reprezentovaný trhem a státem a neformální sektor je reprezentovaný rodinou, přáteli, sousedy, lze ho nazvat také komunitou. Stejskal a kol. (2012) podotýká, že neformální sektor nemá institucionalizovanou podobu.

Pojem „neziskový“ neznamená, že dané subjekty nemohou dosáhnout zisku. V překladu „non-profit“ resp. „non-for-profit“ vyjadřuje „non“ význam „jiný než“, tzn., že prioritním účelem není dosažení zisku, ale zisku může dosáhnout. Tento zisk pak organizace využívá pro svoji vlastní činnost (Boukal, 2009, s. 14).

Cílem zakládání neziskových organizací je splnění veřejně prospěšných cílů a poskytování veřejných statků nikoliv podnikání a dosahování zisku (Peková, 2008).

Neziskové organizace mohou být označovány více pojmy, např. nevýdělečné organizace, jak uvádí Stejskal a kol. (2012). Tímto pojmem se zdůrazňuje, že organizace není založena za účelem dosáhnout výdělku. Ale ani toto označení nevyjadřuje přesně neziskové organizace. Neziskové organizace zisku mohou dosahovat a také mohou vydělávat prostředky doplňkovou činností, avšak veškeré prostředky musí reinvestovat do své hlavní činnosti. Často však neziskové organizace hospodaří se schodkovými rozpočty, které jsou následně pokrývány z veřejných rozpočtů.

Pokud organizace vytvoří zisk, musí ho použít opět ke svému rozvoji a plnění svých cílů (Boukal, Vávrová, 2007).

Růžičková (2013) popisuje neziskové organizace jako organizace, které nebyly založeny za účelem podnikání, ale o jejichž činnosti je jiný zájem, a to státu, společnosti nebo určité skupiny lidí. Účelem založení je provozování činnosti pro toho, kdo měl zájem na jejich zřízení.

Pokud se budeme snažit definovat neziskový sektor dle mezinárodního vyjádření, můžeme použít definici autora Anheiera (2014), který definuje nestátní neziskový

sektor jako souhrn soukromých, dobrovolných, neziskových organizací a asociací. Jak již bylo zmíněno, jedná se pouze o definici nestátní části neziskového sektoru.

Při použití této definice autor vymezuje 5 základních vlastností neziskového sektoru (Salamon, Anheier, 1996; Stejskal a kol., 2012):

- institucionalizované (formal) – do jisté míry institucionalizované, organizované, a to formálně i neformálně;
- soukromé (private) – institucionálně oddělené od vlády, nejsou řízeny státními úředníky;
- neziskové (non-profit-distributing) – nerozděluje generované zisky vlastníkům ani řídicím osobám, základním cílem není dosahování zisku, ale veřejný zájem;
- samosprávné a nezávislé (self-governing) – organizace je schopna řídit sama sebe, nepodléhá kontrole vnějších institucí;
- dobrovolné (voluntary) – dobrovolná účast, případně i dobrovolné příspěvky.

Tyto vlastnosti odpovídají pouze části nestátního neziskového sektoru. V případě veřejného neziskového sektoru odporují vlastnosti: soukromé a samosprávné a nezávislé. Podléhají totiž kontrole státní správy.

Neziskový sektor je v České republice (ČR) dle Kraftové (2002, s. 17) chápán jako „*souhrn vládních, municipálních a nevládních organizací*“.

V § 18 odst. 8 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů ve znění účinném do 31. 12. 2013, byli vymezeni poplatníci, kteří nejsou založeni za účelem podnikání takto:

- zájmová sdružení právnických osob,
- občanská sdružení,
- odborové organizace,
- politické strany a politická hnutí,
- registrované církve a náboženské společnosti,
- nadace a nadační fondy,
- obecně prospěšné společnosti,
- veřejné vysoké školy,
- veřejné výzkumné instituce,
- školské právnické osoby podle zvláštního právního předpisu,
- obce a kraje,
- organizační složky státu,

- příspěvkové organizace,
- státní fondy,
- a subjekty, o nichž tak stanoví zvláštní zákon.

Od 1. 1. 2014 došlo ke změně zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Nově byl v § 17a definován veřejně prospěšný poplatník, kterým je ten, kdo vykonává hlavní činnost, která není podnikáním. V aktuálně platném znění nejsou již vyjmenovány jednotlivé neziskové organizace. Některé organizace soukromého neziskového sektoru, tak jak byly dříve nazývány, jsou nahrazeny jinými dle nového občanského zákoníku č. 89/2012, viz kapitola 1.2.

1.2 Členění neziskového sektoru

Členění dle kritéria zakladatele či zřizovatele:

Organizace v neziskovém sektoru dle Pekové (2008) členíme dle toho, kdo je jejich zřizovatelem či zakladatelem. Tím může být stát (ministerstva, ústřední správní úřady) a územní samospráva, pak jsou označovány za **vládní neziskové organizace**. V případě **nevládních neziskových organizací** je zakladatelem soukromý subjekt, církev apod.

Neziskový neboli netržní sektor Boukal (2009) člení na:

- neziskový veřejný sektor,
- neziskový soukromý sektor,
- sektor domácností.

Neziskový veřejný sektor zahrnuje organizace, které jsou zakládány veřejnými subjekty, tj. státní orgány, kraje, města a obce. Tyto subjekty vkládají do zakládaných neziskových organizací prostředky bez očekávání dosaženého zisku, které obvykle zůstávají v držení zakládajícího subjektu (Boukal, 2009).

Veřejný neziskový sektor je ta část hospodářství, kde se ve veřejném zájmu realizují veřejné služby, je financován z veřejných rozpočtů, rozhoduje se zde veřejnou volbou a podléhá veřejné kontrole (Rektořík, 2007).

Boukal, Vávrová (2007, s. 7) vymezují soukromý neziskový sektor jako: „prostor mezi státem, který je reprezentován státními institucemi a trhem, na kterém se pohybují ziskově orientované podniky a občanem, resp. skupinou občanů, kteří chtějí na základě

vnitřního přesvědčení nabízet konkrétní službu, či řešit nějaký problém, který nemůže být řešen na ziskové bázi“.

Neziskový soukromý sektor je tvořen subjekty, jejichž zakladateli jsou soukromé subjekty. Tyto subjekty vkládají do jimi založené organizace prostředky bez očekávání zisku, za účelem poskytování užitku, který nelze dosáhnout ziskovým způsobem. Je zde také možná podpora z veřejných zdrojů. Nejčastějším typem je nestátní nezisková organizace (Boukal, 2009).

Sektor domácností je tvořen jednotlivci a neformálními uskupeními. Existují za účelem odstranění nedokonalostí trhu či zabezpečení nedostatkových služeb (Stejskal a kol., 2012).

Členění dle práva podle jakého organizace vzniká:

Typy neziskových organizací můžeme dále odlišit dle vlastnictví, vlastnických práv a podle jakého práva organizace vzniká. **Veřejnoprávní neziskové organizace** jsou zřizovány státem nebo územní samosprávou podle veřejného práva a majetek je ve veřejném vlastnictví. **Soukromoprávní neziskové organizace** jsou ty, které jsou zřizované dle soukromého práva a majetek je v soukromém vlastnictví (Peková, 2008).

Prostřednictvím veřejnoprávních neziskových organizací jsou v ČR zajišťovány veřejné statky a služby. Zřizovatelem jsou ústřední orgány státní správy, tj. stát nebo územní samospráva, a jsou jimi organizace (Peková, 2008):

- organizační složky,
- příspěvkové organizace.

Veřejnoprávní neziskové organizace mají ve zřizovací listině jasně specifikovaný cíl, pro který jsou zřizovány, statut, náplň činnosti a druhy zabezpečovaných veřejných statků. Je zde jasně vymezen majetek a dispoziční práva organizace k tomuto majetku. Ve zřizovací listině je také vymezena organizační forma a její zřizovatel. Záleží také na tom, jak bude daná organizace hospodařit s majetkem a jak budou financovány její potřeby. Neziskové organizace mohou mít organizační formu organizační složky nebo příspěvkové organizace (Peková, 2008).

Dříve byl samostatný právní předpis pro jednotlivé organizace, ale nyní se některé musely přetransformovat podle nového občanského zákoníku.

Starý občanský zákoník (zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník) z roku 1964 ve znění pozdějších předpisů, byl nahrazen novým zákonem č. 89/2012 Sb., občanským zákoníkem (NOZ), účinným od 1. 1. 2014, ve kterém jsou nově upraveny i nestátní neziskové organizace. Podle zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, došlo oproti minulosti ke změnám, především u již zažitých názvů. Tyto změny budou v následujícím textu shrnuty.

Občanská sdružení, jako nerozšířenější forma neziskových organizací, přestala platností NOZ existovat, stala se z nich nová právní forma „spolek“ nebo „zapsaný spolek“ (zkratka z.s.). Cílem bylo zvýšit transparentnost, a tak nově spolky musí upravit své základní dokumenty. Pokud nebudou schopny vyhovět nové úpravě, mají možnost přetransformovat se na další nové formy a to „ústav“ nebo „sociální družstvo“.

Vnikla nová právní forma „ústav“, která označuje právnické osoby provozující určitou společensky prospěšnou činnost. Oproti spolku funguje více na zaměstnaneckém principu a je vhodný především pro poskytování různých veřejně prospěšných služeb. Tato nová právní forma ústavu nahradila někdejší obecně prospěšnou společnost. Ta může fungovat i nadále podle zrušeného zákona nebo se transformovat na ústav či sociální družstvo. Už ale nesmí vznikat nové obecně prospěšné společnosti.

Zmíněné transformace na další novou právní formu „sociální družstvo“ znamenají pro organizaci, že se musí řídit novým zákonem č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích. Tato družstva fungují na neziskových principech a měla by sloužit zejména k sociální a pracovní integraci znevýhodněných osob.

Nadace a nadační fondy dle NOZ dostaly také novou právní úpravu a staly se tak právnickou osobou vytvořenou majetkem k určitému účelu, tedy fundací.

Pro evidované právnické osoby (církevní neziskové organizace) se změnou zákona nic nemění (Neziskovky.cz, 2015).

Shrneme-li aktuálně existující typy soukromých neziskových organizací, které se vyskytují nejčastěji, tak jsou jimi (Neziskovky.cz, 2015):

- spolky (zapsané spolky),
- obecně prospěšné společnosti,
- ústavy,
- nadace,

- nadační fondy,
- evidované právnické osoby.

1.3 Řízení neziskových organizací

Rozlišuje se řízení veřejných a nestátních neziskových organizací. Veřejné neziskové organizace jsou zřízené k výkonu státní správy či poskytování veřejných služeb a nemají možnost tvorby vlastního přístupu k managementu. Organizace je zjednodušená tím, že subjekt smí vykonávat jen to, co mu dovoluje zákon, to však způsobuje i omezení aktivit těchto organizací. Naopak nestátní neziskové organizace mohou v managementu uplatnit zejména samosprávu a jejich činnost je zákony upravena tak, že co není zakázáno, je dovoleno (Stejskal a kol., 2012).

1.3.1 Příspěvkové organizace

V praktické části bude analyzována příspěvková organizace, proto nyní bude detailněji rozebráno řízení příspěvkových organizací.

Příspěvková organizace je právnickou osobou, která je zřízena státem nebo územním samosprávným celkem (ÚSC). Dle zřizovatele se rozlišuje, podle jakého zákona se daná příspěvková organizace řídí.

Příspěvková organizace je zřízena zřizovatelem a při vzniku je vydána zřizovací listina, ve které je uvedeno i to, zda bude provozovat vedle hlavní činnosti i doplňkovou činnost. Po založení příspěvková organizace vydává další vnitřní předpisy, aby mohla řádně fungovat.

V čele příspěvkové organizace je ředitel, kterého jmenuje zřizovatel. Ředitel je statutárním orgánem a jedná za organizaci. Obvyklé organizační členění organizace zahrnuje ekonomické, právní či správní oddělení. Další části se zabývají provozováním veřejných služeb (Stejskal a kol., 2012).

Příspěvková organizace zřizovaná ÚSC

Zřízení příspěvkové organizace se řídí zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Zákon v § 27 vymezuje náležitosti zřizovací listiny, možnost zřízení doplňkové činnosti, která ovšem nesmí narušovat plnění úkolů hlavní činnosti. Důležitou součástí zřizovací listiny je vymezení majetku a majetkových práv organizace, kdy hlavním cílem je efektivní a ekonomické

využívání majetku. Majetek zůstává ve vlastnictví zřizovatele a příspěvkové organizaci se svěřuje nebo bezúplatně převádí. Zřizovatel rozhoduje nejen o vzniku příspěvkové organizace, ale také o jejím sloučení, splynutí, rozdělení nebo zrušení. Nově vzniklé příspěvkové organizace se zapisují do obchodního rejstříku. Příspěvkové organizace, které vznikly před 1. lednem 2001, do obchodního rejstříku zapsány nejsou.

Příspěvková organizace hospodaří na základě rozpočtu. Jelikož provádí služby, které nelze poskytovat na bázi ziskovosti, ale služby za ceny nižší případně zdarma, chybějící prostředky na svoji činnost dostává formou příspěvku od svého zřizovatele. Poskytováním finančních příspěvků vstupuje zřizovatel do řízení organizace. Od výše poskytnutých prostředků se odvíjí objem poskytovaných služeb. Další finanční prostředky získává organizace vlastní činností, především doplňkovou činností. Zisk z doplňkové činnosti musí být použit pro rozvoj hlavní činnosti. Doplňkovou činností především dochází k využívání volných kapacit organizace, a to jak budov, zařízení, tak i lidských (Stejskal a kol., 2012).

Příspěvková organizace zřizovaná organizační složkou státu

Tyto příspěvkové organizace se řídí zákonem č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů, kde je vymezeno jejich právní postavení a principy fungování a zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů, zabývajícím se jejich hospodařením (Růžičková, 2011).

1.3.2 Organizační složky státu

Řídí se zákonem č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů, kde je vymezeno jejich právní postavení a principy fungování a zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů, zabývajícím se jejich hospodařením. Organizační složky státu jsou zřízeny ze zákona nebo rozhodnutím ministerstev. Nejsou právními osobami, ale zastupují stát a nakládají se státním majetkem a jsou plně napojeny na financování ze státního rozpočtu (Stejskal a kol., 2012).

Organizační složky mohou také zřizovat obce a ÚSC, v tomto případě se řídí zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Stejně tak jako v případě organizačních složek zřizovaných státem, jsou jejich rozpočty přímo navázány na rozpočet zřizovatele a jejich příjmy a výdaje si vede oddělené účetnictví (Růžičková, 2011).

1.3.3 Nestátní neziskové organizace

Jsou zakládány z vlastní iniciativy fyzických a právnických osob a až na výjimky není vznik iniciován státem, a to např. v případě veřejných vysokých škol, které jsou zakládány na základě zákona, ale řízeny jsou vlastní samosprávou (Stejskal a kol., 2012). Tyto organizace jsou právnickou osobou zaleženou k poskytování obecně prospěšných služeb. Fungují především v oblastech: vzdělání, sociální péče, zdravotnictví, ochrany životního prostředí, památek, ochrany zvířat, atd. (Boukal, 2009).

Jak bylo zmíněno v kapitole 1.2, platností NOZ došlo ke změnám v oblasti některých nestátních neziskových organizací a zákonů, kterými se řídí. Krajský úřad Plzeňského kraje (2013) zveřejnil výtahy platných ustanovení NOZ týkající se neziskových organizací.

Dle zákona č. 89/2012 Sb., občanským zákoníkem se řídí tyto neziskové organizace:

- spolky (zapsané spolky): § 214 – § 302 včetně dalších ustanovení NOZ, a to především obecných ustanoveních o právnických osobách a obecných ustanoveních o korporacích;
- ústavy: § 402 – § 418 včetně dalších ustanovení právních předpisů;
- nadace: § 306 – § 393 včetně dalších ustanovení právních předpisů;
- nadační fondy: § 394 – § 401 včetně dalších ustanovení právních předpisů.

Dle zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích se řídí:

- sociální družstvo: § 758 – 773.

Církevní neziskové organizace se i nadále řídí zákonem č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností (zákon o církvích a náboženských společnostech).

Zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech byl zrušen, avšak již existující obecně prospěšné společnosti mohou nadále fungovat dle tohoto zrušeného zákona nebo se transformovat na jednu z nových právních forem, a to ústav nebo sociální družstvo.

Dalšími vyskytujícími se druhy nestátních neziskových organizací včetně právního předpisu, kterým se řídí, jsou tyto:

- politické strany a politická hnutí – zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a hnutích;
- veřejné vysoké školy – zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách;
- veřejné výzkumné instituce – zákon č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích;
- školy a školské právnické osoby podle zvláštního právního předpisu – zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Stejskal a kol., 2012).

2 Specifika finančního řízení v neziskovém sektoru

Finanční řízení v neziskovém sektoru je odlišné od ziskového tím, že primárně není cílem dosahování zisku, proto tedy není vhodné používat běžně nástroje zhodnocení finanční situace firmy, ale modifikovat je.

Nejprve je nutné zajistit si potřebná data, a ta dále analyzovat. Tato kapitola bude zaměřena na specifika finančního řízení neziskových organizací.

2.1 Zdroje dat pro finanční analýzu

Základním nástrojem ekonomického řízení je účetnictví. Účetnictví subjektů financovaných z veřejných rozpočtů s sebou přináší dvě velké odlišnosti oproti ziskovému sektoru. Jedním z nich je právě ono odlišné financování účetní jednotky z veřejného sektoru a s tím související nutnost zachycení tohoto specifického vztahu v rozpočtu. Druhým, zásadním rozdílem je, že na rozdíl od tržního sektoru zde nehraje významnou roli zisk, ale užitek, který v mnoha případech negeneruje výnosy na pokrytí vynaložených nákladů (Vodáková aj., 2013).

Peková (2008) zmiňuje, jak jsou veřejnoprávní neziskové organizace napojeny na rozpočet svého zřizovatele. Napojení na rozpočet může probíhat formou:

- dotací (na vymezený účel i neúčelové),
- příspěvků (tj. nenávratné přiděly z rozpočtu zřizovatele),
- vyúčtováním záloh a odvody do rozpočtu zřizovatele.

Subjekty veřejného sektoru jsou různě napojeny na veřejný rozpočet, např. organizační složka státu je napojena přímo na rozpočet zřizovatele a je zcela financována veřejnými prostředky. Příspěvková organizace je financována prostřednictvím dotací od svého zřizovatele a dále i svojí činností. V minulosti nebyl obraz o hospodaření účetní jednotky úplný. Účetnictví se vedlo na peněžní účetní bázi¹, proto se přešlo po vzoru podnikatelského sektoru na akruální účetnictví, které zachycuje účetní operace v okamžiku, kdy nastanou a na přírůstkové bázi (Vodáková aj., 2013).

¹ Peněžní účetní báze je založena na sledování peněžních toků ve vazbě na rozpočtovou skladbu, zachycuje hospodářské operace v účetnictví v okamžiku spojeném s pohybem peněz, naopak operace, které nejsou bezprostředně spojeny s pohybem peněz, zachyceny nejsou (Vodáková aj., 2013).

Jednou z funkcí účetnictví je funkce informační, tzn., musí obsahovat data odrážející skutečnost. Finanční data z účetnictví pak poskytují pomoc při rozhodování, ale i pro vyhodnocování již přijatých rozhodnutí.

Účetnictví je v ČR regulováno účetními předpisy: zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, vyhláškami a opatřeními Ministerstva financí (MF) ČR.

Pro účely finanční analýzy se používají data soustředěná v účetní závěrce. Účetní závěrka dle § 18 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů je tvořena: rozvahou, výkazem zisku a ztráty a přílohou, která vysvětluje a doplňuje informace v rozvaze a výkazu zisku a ztráty. Dle § 7 a 19 musí účetní jednotky vést účetnictví tak, aby účetní závěrka poskytovala věrný a poctivý obraz účetnictví a informace v účetní závěrce byly spolehlivé, srovnatelné a srozumitelné.

Obsahové vymezení rozvahy, výkazu zisku a ztráty se v případě organizačních složek státu, územních samosprávných celků a příspěvkových organizací liší od běžných ziskových organizací.

V současnosti se účetnictví příspěvkové organizace řídí těmito právními předpisy:

- zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů;
- vyhláškou č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky, ve znění pozdějších předpisů;
- Českými účetními standardy pro některé vybrané účetní jednotky, č. 701 až 710.

2.2 Finanční analýza

Finanční analýza u neziskových organizací si vynucuje modifikaci tradičně užívaných metod a nástrojů. Ukazatele rentability lze použít u doplňkové činnosti, jejímž cílem je zisk. U hlavní činnosti je cílem vyrovnanost nákladů a výnosů, proto se vyhodnocují ve smyslu míry ztrátovosti. Řadíme sem také ukazatele autarkie, jež odráží míru soběstačnosti municipální firmy. Analyzuje se také produkční výkonnost v rámci analýzy výkonnosti a zhodnocují se kvantitativní i kvalitativní aspekty tvorby a realizace veřejných statků (Kraftová, 2002).

Výchozím bodem finanční analýzy je vertikální a horizontální analýza (Kislingerová, 2008). Dalším krokem je výpočet ukazatelů, které jsou dle Kraftové (2002) specifické pro municipální firmy².

- Dílčími ukazateli finanční analýzy municipální firmy jsou ukazatele (Kraftová, 2002):
- autarkie,
- rentability,
- likvidity,
- aktivity,
- financování,
- investičního rozvoje/útlumu,
- produktivity.

2.2.1 Horizontální a vertikální analýza

Horizontální a vertikální analýza představují rozbor finančních výkazů. Analyzují se jednotlivé položky rozvahy a výkazu zisku a ztráty. Postupy horizontální a vertikální analýzy v této podkapitole vychází z Kislingerové (2008).

2.2.1.1 Horizontální analýza

Horizontální analýza zkoumá vývoj dané veličiny v čase, nejčastěji k minulému období. Zjišťujeme, o kolik se změnila jednotlivé položky v absolutních hodnotách i v procentech.

V absolutním vyjádření:

$$D_{t-1}^i = B_i(t) - B_i(t-1)$$

V relativním vyjádření:

$$I_{t-1}^i = \frac{B_i(t)}{B_i(t-1)}, \quad \text{příp.} \quad \frac{B_i(t)}{B_i(t-1)} - 1$$

kde: D_{t-1} ... změna oproti minulému období,

I_{t-1} relativní změna oproti minulému období,

² Municipální firma označuje subjekty obcí, krajů a jejich organizačních složek a příspěvkových organizací.

$B_i(t)$ hodnota bilanční položky i v čase t .

2.2.1.2 Vertikální analýza

Vertikální analýza zkoumá strukturu daného finančního výkazu vztaženou k určité smysluplné veličině.

$$P_i = \frac{B_i}{\sum B_i}$$

kde: P_i vztah i -té položky k vybrané veličině,

B_i hodnota bilanční položky i (Kislingerová, 2008).

2.2.2 Ukazatele autarkie

Autarkie vyjadřuje míru soběstačnosti organizace. V závislosti na použitých datech lze autarkii hodnotit na výnosově nákladové bázi nebo příjmově výdajové bázi. Kraftová (2002) uvádí následující ukazatele autarkie:

Autarkie hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů:

Vyjadřuje míru, v jaké je organizace soběstačná z hlediska pokrytí nákladů hlavní činnosti dosaženými výnosy.

$$A_{HV-H\check{C}} = \frac{V_{H\check{C}}}{N_{H\check{C}}} \times 100$$

kde: $A_{HV-H\check{C}}$ autarkie hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů,

$V_{H\check{C}}$ výnosy z hlavní činnosti,

$N_{H\check{C}}$ náklady z hlavní činnosti.

Ukazatel se týká hlavní činnosti, ve výnosech jsou tedy zahrnuty i neinvestiční dotace, které zpravidla představují největší část výnosů. Za pozitivní lze považovat výsledek 100%.

Celková autarkie na bázi příjmů a výdajů:

Vyjadřuje, zda vyprodukované příjmy postačily na pokrytí výdajů, či nikoli. Může být také konstruována bez odlišování investičních a neinvestičních příjmů a výdajů (tj. provozních příjmů a výdajů).

$$A_{CF} = \frac{P_y}{V_e} \times 100, \text{ resp. } A_{CF} = \frac{NIP_y}{NIV_e} \times 100$$

kde: A_{CF} autarkie na bázi příjmů a výdajů,
 P_y příjmy,
 V_e výdaje,
 NIP_y neinvestiční (provozní) příjmy,
 NIV_e neinvestiční (provozní) výdaje.

Hodnota ukazatel by měla dosahovat hodnoty větší nebo rovno 1, tzn. generované příjmy jsou dostačující na pokrytí výdajů.

Míra příjmů z neinvestiční dotace na celkových provozních příjmech:

Vyjadřuje podíl rozpočtovaných prostředků na financování činnosti organizace.

$$A_{NID} = \frac{NID}{NIP_y} \times 100$$

kde: A_{NID} míra příjmů z neinvestiční dotace na celkových provozních příjmech,
 NID neinvestiční dotace,
 NIP_y neinvestiční provozní příjmy.

Zbytek příjmů do 100 % zahrnuje ostatní příjmy, resp. příjmy z doplňkové činnosti.

2.2.3 Ukazatele rentability

Neziskové organizace mají za cíl vyrovnanost nákladů a výnosů hlavní činnosti, organizace však může vykonávat činnost doplňkovou, jejímž cílem je využití volných kapacit a zisk. Kraftová (2002) navrhuje v oblasti rentability sledovat následující ukazatele:

Rentabilita nákladů doplňkové činnosti

Nákladová rentabilita je nejpřísnějším ukazatelem efektivnosti, neboť poměruje užitečný efekt v podobě zisku s prostředky, které byly na jeho produkci vynaloženy. Cílem je tuto hodnotu maximalizovat.

$$r_{ND\check{c}} = \frac{HV_{D\check{c}}}{N_{D\check{c}}} \times 100$$

kde: $r_{ND\check{c}}$ rentabilita nákladů doplňkové činnosti,
 $HV_{D\check{c}}$ hospodářský výsledek doplňkové činnosti,
 $N_{D\check{c}}$ náklady na doplňkové činnosti.

V případě záporných hodnot by měla organizace od doplňkové činnosti upustit, jelikož doplňková činnost má sloužit k podporování činnosti hlavní.

Míra pokrytí ztráty z hlavní činnosti ziskem z doplňkové činnosti

Vyjadřuje procentuální míru, z jaké je ziskem z doplňkové činnosti pokryta ztráta z hlavní činnosti. Zjišťuje se v případě, kdy organizace provozuje doplňkovou činnosti a dosahuje ztráty z hlavní činnosti.

$$Z'' = \frac{zisk_{DČ}}{ztráta_{HČ}} \times 100$$

kde: Z'' míra pokrytí ztráty z hlavní činnosti ziskem z doplňkové činnosti,
 $zisk_{DČ}$ hospodářský výsledek z doplňkové činnosti,
 $ztráta_{HČ}$... hospodářský výsledek z hlavní činnosti v absolutní hodnotě.

CF – rentabilita provozních příjmů doplňkové činnosti

Hodnotí doplňkovou činnost organizace z hlediska míry, v jaké tyto příjmy produkují hotovostní toky. Cílem je maximalizovat ukazatel.

$$r_{CF-DČ} = \frac{CF_{DČ}}{NIP_{yDČ}} \times 100 = \frac{(HV + O + \Delta R)_{DČ}}{NIP_{yDČ}} \times 100$$

kde: $r_{CF-DČ}$ CF – rentabilita provozních příjmů doplňkové činnosti,
 $CF_{DČ}$ hotovostní tok z doplňkové činnosti,
 $NIP_{yDČ}$ neinvestiční (provozní) příjmy z doplňkové činnosti,
 $HV_{DČ}$ hospodářský výsledek z doplňkové činnosti,
 $O_{DČ}$ odpisy z dlouhodobého majetku sloužícího pro doplňkovou činnost,
 $\Delta R_{DČ}$ přírůstek rezerv z doplňkové činnosti v % (rozdíl mezi vytvořenými a zaúčtovanými rezervami za dané období).

Haléřový ukazatel nákladovosti výnosů doplňkové činnosti ve vztahu k ψ

Používá se u doplňkové činnosti, která má být zisková. Čím vyšší je ziskovost, tím efektivnější je doplňková činnost.

$$HUN = \frac{N_{DČ}}{V_{DČ}}$$

$$HUN - \psi \rightarrow \min$$

kde: HUN haléřový ukazatel nákladovosti,

$N_{D\check{c}}$ náklady z doplňkové činnosti,

$V_{D\check{c}}$ výnosy z doplňkové činnosti.

Tento ukazatel porovnáváme se zlomovým faktorem $\psi = 0,6180339$. Čím více se blíží hodnota HUN zlomovému faktoru, tím lepší ekonomický výsledek doplňková činnost vykazuje. Snahou je minimalizovat rozdíl mezi HUN a ψ .

Variátor celkových nákladů

Zachycuje vztah dynamiky vývoje celkových nákladů a dynamiku vývoje celkových výnosů.

$$var_N = \frac{\frac{N_{t+1} - N_t}{N_t}}{\frac{V_{t+1} - V_t}{V_t}}$$

kde: var_N variátor celkových nákladů,

N_{t+1} náklady celkem v období t+1,

N_t náklady celkem v období t,

V_{t+1} výnosy celkem v období t+1,

V_t výnosy celkem v období t.

Pokud je $var_N > 1$, je dynamika růstu nákladů vyšší a je nutné zajistit další zdroje příjmů. Pokud je $var_N < 1$ je možné rozšířit rozsah produkce nebo snížit nároky na přijímané zdroje.

Pokud je provozována i doplňková činnost, je vhodné porovnat nákladový variátor hlavní a doplňkové činnosti a jak působí na celkový nákladový variátor.

2.2.4 Ukazatele likvidity

Likvidnost nám označuje schopnost firmy přeměňovat svůj majetek na peníze, neboli její schopnost produkovat prostředky na úhradu závazků.

Ukazatele likvidity v případě municipálních firem jsou ovlivněny tím, v jaké míře se u organizace vyskytují zásoby a pohledávky.

Okamžitá likvidita

Hodnota by se měla pohybovat nad 0,2, což by znamenalo, že peníze představují alespoň 1/5 hodnoty závazků.

$$OL = \frac{FM_k}{KZ}$$

kde: OL okamžitá likvidita,
 FM_k krátkodobý finanční majetek,
 KZ krátkodobé závazky.

Pohotová likvidita

Ukazatel by se měl pohybovat v rozmezí hodnot 1 – 1,5.

$$PL = \frac{OA - Zás}{KZ}$$

kde: PL pohotová likvidita,
 OA oběžná aktiva,
 $Zás$ zásoby,
 KZ krátkodobé závazky.

Pokud je hodnota < 1 , může být ohrožena solventnost firmy, pokud je > 1 , snižuje se tak výnosnost podniku.

Běžná likvidita

Vyjadřuje schopnost přeměnit oběžný majetek na peněžní prostředky a uhradit své krátkodobé závazky. Ukazatel by se měl pohybovat v rozmezí hodnot 1,5 – 2,5.

$$BL = \frac{OA}{KZ}$$

kde: BL běžná likvidita,
 OA oběžná aktiva,
 KZ krátkodobé závazky (Hrdý, Krechovská, 2013).

2.2.5 Ukazatele aktivity

Ukazatele aktivity hodnotí, jak je firma schopna využívat vložené prostředky. V případě municipálních firem Kraftová (2002) doporučuje používat níže uvedené ukazatele aktivity:

Obrat kapitálu

Je ukazatel výkonnosti zdrojů vložených do produkce. Udává, kolikrát se vrátí vložený kapitál do organizace pomocí stanoveného ocenění produkce. Cílem je maximalizace této hodnoty.

$$\text{obrat kapitálu} = \frac{V}{K}$$

kde: Vvýnosy celkem (včetně dotací a uživatelských příspěvků, z hlavní i doplňkové činnosti),
 K kapitál, celková pasiva.

Míra vázanosti fixních aktiv na výnosech

Udává míru náročnosti daného oboru na dlouhodobý majetek.

$$\text{míra vázanosti fixních aktiv na výnosech} = \frac{FA}{V}$$

kde: FA hodnota fixních aktiv v zůstatkové ceně,
 Vvýnosy celkem.

Doba obratu pohledávek

Vyjadřuje průměrný počet dní splatnosti pohledávek. Cílem je minimalizace tohoto ukazatele.

$$DOP = \frac{\emptyset Po}{\frac{V}{360}}$$

kde: $\emptyset Po$ průměrná hodnota pohledávek,
 Vvýnosy celkem ($V/360 =$ jednodenní výnosy).

Poměr dob obratu krátkodobých pohledávek a krátkodobých závazků

Ukazuje míru souladu doby splatnosti pohledávek s dobou splatnosti závazků, a to ve vztahu k provozním výnosům a provozním nákladům.

$$\text{poměr dob obratu} = \frac{\frac{\emptyset Po}{PV}}{\frac{\emptyset Zv}{PN}}$$

kde: $\emptyset Po$ průměrná hodnota krátkodobých pohledávek,
 PV provozní výnosy celkem,

\bar{Zv} průměrná hodnota krátkodobých závazků,

PN provozní náklady celkem.

Vyrovnaného stavu je dosaženo, pokud se hodnota pohybuje kolem 1. Vyšší hodnota značí, že pohledávky mají větší dobu splatnosti než doba splatnosti závazků, je tedy vhodné, aby se organizace pokoušela o snížení doby splatnosti pohledávek nebo zvýšení doby splatnosti závazků. V opačné situaci může firma zvyšovat dobu splatnosti pohledávek.

Rychlost obratu zásob

Značí, kolik nákladů se váže na průměrnou hodnotu zásob, neboli, kolikrát náklady převyšují zásoby. Cílem je maximalizace tohoto ukazatele. Oproti běžnému použití obratu zásob, kdy se zásoby poměřují k tržbám, zde používáme náklady.

$$\text{rychlost obratu zásob} = \frac{N}{\bar{Zás}}$$

kde: N celkové náklady za rok,

$\bar{Zás}$ průměrná hodnota zásob.

2.2.6 Ukazatele financování

Tyto ukazatele vyhodnocují stabilitu firmy a její zadluženost.

Kraftová (2002) uvádí nutnost odlišovat provozní (neinvestiční) a investiční financování. Oproti ziskovému sektoru u municipálních firem převažují vlastní zdroje financování, které bývají krátkodobého charakteru, většinou v podobě závazků. Při výpočtech se pro zjednodušení řadí přechodná pasiva k cizímu kapitálu. Pro municipální firmy jsou Kraftovou (2002) zařazeny ukazatele:

Míra finanční nezávislosti (stability)

Ukazatel finanční stability zachycuje míru zastoupení vlastního kapitálu na celkovém kapitálu.

$$\text{míra finanční nezávislosti} = \frac{VK}{K} \times 100$$

kde: VK vlastní kapitál,

K celkový kapitál.

V případě municipálních firem se hodnota pohybuje okolo 70 %, je to dáno financováním především z vlastních zdrojů. Hodnotám pod 50% je již nutné věnovat dostatečnou pozornost, v případě hodnot nižších než 30% lze označit organizaci za nestabilní.

Míra věřitelského rizika

Hodnotí míru účasti cizího kapitálu na finančních zdrojích organizace.

$$\text{míra věřitelského rizika} = \frac{CK}{K} \times 100$$

kde: CK cizí kapitál,
 K celkový kapitál.

Vysoké hodnoty ukazatele znamenají vysoké zadlužení organizace.

Míra oddlužování

Vyjadřuje schopnost organizace vytvářet prostředky na splácení dluhu. Používá se u organizací, které využívají krátkodobých bankovních úvěrů. Vytvořený cash-flow by měl odpovídat délce splatnosti bankových úvěrů.

$$\text{míra oddlužování} = \frac{CF}{\emptyset CK} = \frac{CF}{\emptyset CK_{\dot{u}}} = \frac{HV + O + \Delta R}{\emptyset CK_{\dot{u}}}$$

kde: CF vygenerovaný tok hotovosti,
 CK cizí kapitál,
 $CK_{\dot{u}}$ úročený cizí kapitál,
 HV hospodářský výsledek celkem,
 O odpisy dlouhodobého majetku celkem,
 ΔR přírůstek rezerv (z doplňkové činnosti).

Síla finanční páky

Ukazuje, jak organizace využívá efektu finanční páky. Jelikož v municipálních firmách je převaha vlastního financování a často absence úročeného cizího kapitálu, úroková míra je tedy nulová a použití cizího kapitálu tak zvyšuje rentabilitu celkového kapitálu.

$$F_{FL} = 1 + \frac{CK}{VK}$$

kde: F_{FL} síla finanční páky,
 CK cizí kapitál,

VK vlastní kapitál.

2.2.7 Ukazatele investičního rozvoje/útlumu

V ziskovém sektoru se tyto ukazatele příliš nepoužívají, avšak v neziskovém sektoru mají významnou roli. Posuzují, v jaké kvantitě a kvalitě se nachází majetek organizace. Jedná se především o dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek. Nově pořizovaná aktiva mohou být charakteru restitučních (obnovovacích) investic, které zajišťují reprodukci majetku nebo čistých (netto) investic, které jsou rozšiřujícího charakteru. Majetek může být financován formou dotace nebo financováním z vlastních zdrojů. Kraftová (2002) v případě municipálních firem uvádí jako vhodné následující ukazatele:

Koeficient opotřebení dlouhodobého majetku

Používá se pro určení potřeby investičních prostředků. Udává, v jaké míře je dlouhodobý majetek firmy opotřebován. V případě vysokých hodnot se jedná o zastaralý majetek, který by bylo vhodné inovovat. Hodnota je závislá na způsobu odepisování a na tom, zda je do výpočtu zahrnutý i neodepisovaný majetek.

$$k_{ODM} = \frac{\sum PC - \sum ZC}{\sum PC} = 1 - \frac{\sum ZC}{\sum PC}$$

kde: k_{ODM} koeficient opotřebení dlouhodobého majetku,
 $\sum PC$ souhrn pořizovacích cen dlouhodobého majetku,
 $\sum ZC$ souhrn zůstatkových cen dlouhodobého majetku.

Míra investičního rozvoje

Označuje potřebu investičních zdrojů k plánované obnově nebo rozšíření dlouhodobého majetku z odpisů. Udává, jak budou odpisy postačovat jako zdroj krytí investic, a tedy zda organizace bude hledat jiné zdroje krytí, resp. dotace z veřejných rozpočtů.

$$\text{míra investičního rozvoje} = \frac{I_B}{O}, \quad \text{resp.} \quad \frac{I_B}{\sum O}$$

kde: I_B investice brutto,
 O odpisy,
 $\sum O$ oprávkky.

2.2.8 Ukazatele produktivity

Ukazatele produktivity zobrazují produkční schopnost a výkonnost organizace ve vazbě na využívání zdrojů, a to práce nebo kapitálu. Kraftová (2002) v případě municipálních firem uvádí jako vhodné ukazatele:

Produktivita práce měřená pomocí přidané hodnoty

Udává, kolik peněžních jednotek z vytvořené přidané hodnoty vyprodukoval jeden zaměstnanec. Používá se průměrný přepočtený počet zaměstnanců. Ke zvýšení produktivity práce může dojít zvyšováním přidané hodnoty a snižováním počtu zaměstnanců.

$$PP = \frac{PH}{\emptyset L}$$

kde: PP produktivita práce,
 PH přidaná hodnota,
 $\emptyset L$ průměrný počet pracovníků.

Míra zhodnocení celkového kapitálu pomocí přidané hodnoty (produktivita kapitálu)

Vhodný pro učení produkční síly kapitálu organizace, který bere v úvahu celou vytvořenou přidanou hodnotu. Vychází se z průměrné hodnoty kapitálu během roku.

$$r_K^* = \frac{PH}{\emptyset K}$$

kde: r_K^* míra zhodnocení celkového kapitálu,
 PH přidaná hodnota,
 $\emptyset K$ průměrná hodnota celkového kapitálu.

2.2.9 Modely pro hodnocení bonity

Pro zohlednění specifík municipálních firem je vhodné pro zhodnocení bonity³ podle Kraftové (2002) zkonstruovat modely BAMF a KAMF.

³ Bonita obecně znamená schopnost zhodnotit vložený kapitál, přinášet efekty a plnit veškeré závazky (Kraftová, 2002).

2.2.9.1 Model BAMF

Model **BAMF 2002** vychází z koncepce bilanční analýzy a zohledňuje specifika neziskových organizací. U použitých ukazatelů je pozitivně hodnocena jejich růstová tendence. Jsou konstruovány tak, aby se optimum pohybovalo kolem hodnoty „1“. Nepracuje s vahami, výsledek je prostým aritmetickým průměrem. Model lze použít bez ohledu na to, zda organizace realizuje doplňkovou činnost nebo ne. Skládá se ze 4 ukazatelů hodnocených u tradiční analýzy doplněných o další 3 oblasti hodnocení.

Oblasti hodnocení:

L – likvidita – pohotová likvidita,

A – aktivita – poměr doby obratu krátkodobých pohledávek a dobou obratu krátkodobých závazků,

F – financování – poměr vlastního a cizího kapitálu tj. převrácená hodnota síly finanční páky snižená o 1,

R – rentabilita – míra pokrytí ztráty z hlavní činnosti ziskem z doplňkové činnosti,

A^E – autarkie – autarkie na bázi výnosů a nákladů,

P – produktivita práce – přidaná hodnota na jednoho pracovníka upravená násobitelem 1/250, který je odvozen od průměrné produktivity práce v nefinančních podnicích,

I – míra rozvoje/útlumu – míra krytí opravek potřebnými brutto investicemi, tj. převrácená hodnota ukazatele míry investičního rozvoje.

$$BAMF_{2002} = \frac{L + A + F + R + A^E + P + I}{7}$$

V případě neexistence doplňkové činnosti, se model BAMF modifikuje a to tak, že se vypustí ukazatel rentability:

$$BAMF_{2002}^{-R} = \frac{L + A + F + A^E + P + I}{6}$$

Hodnocení výsledku se provádí porovnáním s hodnotou 1, pokud je výsledek větší nebo roven 1, hodnotíme bonitu organizace pozitivně, hodnota menší než 1 značí špatnou bonitu (Kraftová, 2002).

Další modifikaci ukazatele BAMF provedla Kraftová v roce 2007, protože model BAMF z roku 2002 trpěl určitými nedostatky. Jako nedostatky původního modelu

Kraftová (2007) zmiňuje ukazatel produktivity a ukazatel míry rozvoje/útlumu, jež pracují s daty mimo účetní bilanční systém. Násobitel u produktivity práce není snadno aktualizovatelný, tak zastarává. Ukazatel financování se nehodí dostatečně pro podmínky municipální firmy. Ukazatel rentability se taktéž nejeví jako vhodný, protože municipální firmy často nevykazují zisk z hlavní činnosti, ne vždy také provozují doplňkovou činnosti. Ukazatel likvidity zkresloval celkový výsledek k vyšším hodnotám, jelikož ke dni účetní závěrky municipální firmy často vykazují vyšší hodnoty pohotové likvidity, jelikož si tvoří rezervy do doby, než jim bude přidělena provozní dotace na další období.

V modelu **BAMF 2007** Kraftová (2007) uvádí, že stačí pracovat pouze s bilančními daty a uvádí nový modifikovaný model. Z původního modelu byly ponechány ukazatele:

- L – likvidity – pohotová likvidita,
- A – aktivity – poměr doby obratu pohledávek a závazků,
- A^E – autarkie – autarkie na bázi výnosů a nákladů.

Ukazatele F – financování, P – produktivity a I – míry rozvoje/útlumu byly z modelu vyřazeny.

Stávající ukazatel s označením „R“ se mění na „R_z“ a upravuje se takto:

$$R_z = \frac{zisk_{DČ}}{ztráta_{HČ}} + 1$$

kde: R_z.....míra pokrytí ztráty z hlavní činnosti ziskem z doplňkové činnosti,
zisk_{DČ}..... hospodářský výsledek z doplňkové činnosti,
ztráta_{HČ} ... hospodářský výsledek z hlavní činnosti v absolutní hodnotě.

Eliminuje se tak nedostatek ukazatele, který při částečném krytí ztráty z hlavní činnosti ziskem z doplňkové činnosti snižoval celkový ukazatel bonity. V méně častém případě krytí ztráty více než 100 %, se ovlivnění ukazatele bonity nebere jako nepřiměřené.

Do modelu byly vloženy další ukazatele; rentability a výkonnosti.

Z hlediska rentability se jedná o ukazatel „výnosový variátor“. Oproti variátoru celkových nákladů uvedeném v kap. 2.2.3 se jedná o převrácenou hodnotu. Vyjadřuje relativní poměr přírůstku výnosů a relativního přírůstku nákladů. Důvodem změny byla

snaha o pozitivní hodnocení výsledku nad referenční hodnotu „1“, tedy že při vyšším růstu výnosů než nákladů bude hodnota pozitivnější, tedy „> 1“.

$$R_v = \frac{\frac{V_{t+1} - V_t}{V_t}}{\frac{N_{t+1} - N_t}{N_t}}$$

kde: R_v výnosový variátor,
 V_{t+1} výnosy celkem v období t+1,
 V_t výnosy celkem v období t,
 N_{t+1} náklady celkem v období t+1,
 N_t náklady celkem v období t.

Ukazatel výkonnosti vychází z přidané hodnoty a z prvků, na které se přidaná hodnota rozpadá, pro hodnocení bonity u municipální firmy bereme v úvahu výši přidané hodnoty na úrovni osobních nákladů a odpisů.

$$V = \frac{\text{přidaná hodnota}}{\text{osobní náklady} + \text{odpisy}}$$

Modifikovaný model BAMF 2007 je dle Kraftové (2007) konstruován takto:

$$BAMF_{2007} = \frac{L + A + A^E + V + R_v + R_z}{6}$$

V případě, že municipální firma neprovozuje doplňkovou činnost, vypouští se ukazatel R_z a aritmetický průměr získáme vydělením počtem ukazatelů, tedy 5.

2.2.9.2 Model KAMF

Model KAMF je taktéž zaměřen na hodnocení bonity municipální firmy. Jednotlivé ukazatele jsou hodnoceny pozitivně při své maximalizaci mimo ukazatel likvidity. Výsledky jsou udávány v procentech a hodnocení probíhá na základě hodnotící škály.

Model KAMF se používá, pokud firma provozuje pouze hlavní činnost. Zahrnuje tyto ukazatele:

- autarkie na bázi výnosů a nákladů,
- okamžité likvidity,
- obratu kapitálu,
- produktivity práce, který je modifikovaný na poměr přidané hodnoty a osobních nákladů na přepočtený stav pracovníků.

Hodnotící škály pro jednotlivé stupně hodnocení použitých ukazatelů modelu KAMF jsou znázorněny v následující tabulce č. 1.

Tab. č. 1: Model KAMF – ohodnocení ukazatelů (v %)

Ukazatel	Stupnice hodnocení				
	1 velmi dobrý	2 dobrý	3 střední	4 špatný	5 alarmující
Autarkie	> 100	= 100	> 90	> 80	< 80
Okamžitá likvidita	> 40 a < 60	> 20 a < 40	> 60	< 20	< 15
Obrat kapitálu	> 300	> 200	> 100	> 80	< 80
Produktivita práce	>200	> 150	> 120	> 100	< 100

Zdroj: vlastní zpracování dle Kraftové (2002), 2015

V případě, kdy firma provozuje i doplňkovou činnost, se používá **model KAMF***, který navíc zahrnuje tyto ukazatele:

- nákladová rentabilita doplňkové činnosti,
- míry pokrytí ztráty z hlavní činnosti ziskem z doplňkové činnosti.

Ukazatel autarkie je v modifikovaném modelu KAMF* na bázi výnosů a nákladů ve vazbě pouze na hlavní činnost.

Hodnotící škály pro ukazatele modelu KAMF* jsou zobrazeny v následující tabulce č. 2.

Tab. č. 2: Model KAMF* – ohodnocení ukazatelů (v %)

Ukazatel	Stupnice hodnocení				
	1 velmi dobrý	2 dobrý	3 střední	4 špatný	5 alarmující
Autarkie	> 100	= 100	> 90	> 80	< 80
Nákladová rentabilita DČ	> 30	> 15	> 5	< 5	< 0
Míra pokrytí ztráty z HČ ziskem z DČ	> 100	= 100	> 90	> 80	< 80
Okamžitá likvidita	> 40 a < 60	> 20 a < 40	> 60	< 20	< 15
Obrat kapitálu	> 300	> 200	> 100	> 80	< 80
Produktivita práce	>200	> 150	> 120	> 100	< 100

Zdroj: vlastní zpracování dle Kraftové (2002), 2015

Celková klasifikace bonity se určí jako aritmetický průměr bodových ohodnocení jednotlivých indikátorů (Kraftová, 2002).

3 Financování školy

Financování školy se rozlišuje na prostředky neinvestiční a investiční povahy. Neinvestiční financování zahrnuje přímé výdaje na vzdělávání (tj. prostředky na platy pedagogických a nepedagogických pracovníků a ostatní platové náležitosti) a prostředky na provoz.

Škola získává finanční prostředky z realizace své doplňkové činnosti, dále z realizovaných projektů z Evropských sociálních fondů (ESF) a vyhlášených dotačních programů územními samosprávnými celky či jinými institucemi.

3.1 Financování přímých výdajů

Zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, se řídí financování škol a školských zařízení.

Ze státního rozpočtu jsou podle § 160 zákona č. 561/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů poskytovány finanční prostředky na činnost škol a školských zařízení, a to na platy a ostatní náklady vyplývající z pracovněprávních vztahů, výdaje na nezbytné zvýšení nákladů spojených s výukou dětí, žáků a studentů zdravotně postižených, výdaje na učební pomůcky, výdaje na školní potřeby a na učebnice, pokud jsou podle tohoto zákona poskytovány bezplatně, a rovněž na výdaje na další vzdělávání pedagogických pracovníků a na činnosti, které přímo souvisejí s rozvojem škol a kvalitou vzdělávání. Finanční prostředky se poskytují podle skutečného počtu dětí, žáků nebo studentů ve škole nebo školském zařízení, v jednotlivých oborech a formách vzdělávání, lůžek, stravovaných, uvedeného ve školních matrikách pro příslušný školní rok, nejvýše však do výše povoleného počtu dětí, žáků nebo studentů ve škole nebo školském zařízení, v jednotlivých oborech a formách vzdělávání, lůžek, stravovaných.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) stanoví republikové normativy připadající na vzdělávání a školské služby pro jedno dítě, žáka nebo studenta příslušné věkové kategorie v oblasti předškolního vzdělávání, základního vzdělávání, středního vzdělávání a vyššího odborného vzdělávání na kalendářní rok a zveřejňuje je ve Věstníku (zákon č. 561/2004 Sb.).

Krajské normativy stanoví krajský úřad podle vyhlášky č. 492/2005 Sb., o krajských normativech, ve znění pozdějších předpisů a podle směrnice MŠMT č.j. 28 768/2005-45 (KÚ PK, 2015).

Krajská metodika rozpisu závazných ukazatelů a rozpočtu na přímé výdaje ve školství na rok 2015 byla zveřejněna na stránkách Plzeňského kraje (PK). Součástí krajské metodiky jsou krajské normativy pro rozpis rozpočtu přímých výdajů regionálního školství PK na rok 2015 (KÚ PK, 2015).

Při stanovování krajských normativů se vychází z Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje, rámcových vzdělávacích programů, rozsahu přímé vyučovací, výchovné, speciálně pedagogické nebo pedagogicko-psychologické činnosti a naplněností tříd (zákon č. 561/2004 Sb.).

Krajský úřad při rozpisu finančních prostředků na přímé výdaje vytváří rezervu ve výši 1% až 2,5 % z celkového objemu. Směrnicí MŠMT jsou stanoveny termíny, ve kterých je nutné finanční prostředky z rezervy uvolnit.

Krajský úřad provede rozpis přímých výdajů ve školství na příslušný kalendářní rok pro každou příspěvkovou organizaci zřizovanou krajem či obcemi podle stanovených krajských normativů. Rozpis rozpočtu obsahuje závazné ukazatele, kterými se stanoví:

- a) limit počtu zaměstnanců,
- b) přímé neinvestiční výdaje celkem, z toho:
 1. prostředky na platy,
 2. prostředky na ostatní osobní náklady (směrnice č. 28 768/2005-45).

Pokud příspěvkové organizaci k zabezpečení jejích potřeb nepostačuje objem finančních prostředků přidělených na základě krajské metodiky, má možnost podat zdůvodněný návrh na zvýšení finančních prostředků v rámci disproporčního řízení. Návrhu může být krajským úřadem vyhověno, nebo může být zamítnut a stanovena opatření k odstranění disproporcí na škole. K úpravám rozpočtu může také dojít k 1. září kalendářního roku v případě navýšení počtu žáků (směrnice č. 28 768/2005-45).

3.2 Financování provozních výdajů

Územně samosprávné celky (ÚSC) dle zákona č 250/2000 Sb., pro plnění svých úkolů, zejména k hospodářskému využívání svého majetku a k zabezpečení veřejně prospěšných činností zřizují příspěvkové organizace.

Zřizovatel vydá při vzniku příspěvkové organizace zřizovací listinu. V ní je vymezeno, s jakým majetkem příspěvková organizace hospodaří.

Příspěvková organizace hospodaří s peněžními prostředky získanými z vlastní činnosti a s prostředky přijatými z rozpočtu zřizovatele. Dále hospodaří s prostředky svých fondů a peněžními dary s dotacemi na úhradu provozních výdajů, které mají být kryty z rozpočtu Evropské unie, včetně stanoveného podílu ze státního rozpočtu (zákon č. 250/2000 Sb.).

Příspěvková organizace tvoří tyto fondy:

- rezervní fond,
- fond investic,
- fond odměn,
- fond kulturních a sociálních potřeb (FKSP).

Rezervní fond se vytváří ze zlepšeného výsledku hospodaření příspěvkové organizace a je používán k dalšímu rozvoji činnosti organizace, k překlenutí dočasného nesouladu mezi výnosy a náklady nebo k úhradě ztráty za předchozí léta. Fond investic se tvoří k financování investičních potřeb, viz kapitola 3.3. Fond odměn se tvoří ze zlepšeného výsledku hospodaření a používá se na odměny zaměstnancům. FKSP je dle vyhlášky č. 365/2010 Sb., tvořen 1% přidělem z ročního objemu nákladů na platy. Slouží k zabezpečování kulturních, sociálních a dalších potřeb pro zaměstnance (zákon č. 250/2000 Sb.).

Podle § 35 odst. 2 písm. i) zákona č. 129/2000 o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, je v pravomoci zastupitelstva kraje schvalovat rozpočet kraje. Rozpočet vychází z rozpočtového výhledu na rok 2015 a bere v úvahu priority a plánované úkoly pro schvalovaný rok. Součástí rozpočtu PK je také oblast školství a tělovýchovy. Oblast školství zahrnuje rozpis závazných ukazatelů příspěvkovým organizacím kraje. Každé příspěvkové organizaci je přidělen provozní příspěvek (KÚ PK, 2014). Odbor školství mládeže a sportu (OŠMS) každý měsíc platebním

poukazem poskytuje každé příspěvkové organizaci 1/12 provozního příspěvku (Interní zdroje OŠMS, 2015).

3.3 Financování investičních potřeb

Fond investic tvoří příspěvková organizace k financování investičních potřeb. Je tvořen odpisy, investičními příspěvky od zřizovatele, investičními dotacemi státních a veřejných fondů nebo také převodem z rezervního fondu při souhlasu zřizovatele. Investiční fond je používám na pořízení i technické zhodnocení majetku, k úhradě investičních úvěrů nebo půjček a k financování údržby a oprav majetku (zákon č. 250/2000 Sb.).

V rámci schváleného rozpočtu Plzeňského kraje jsou na příslušný kalendářní rok schvalovány investiční záměry, které budou hrazeny z prostředků zřizovatele (KÚ PK, 2014). Investiční příspěvek od zřizovatele je poskytován prostřednictvím Odboru investic KÚ PK (Interní zdroje OŠMS, 2015).

Investiční potřeby škol a školských zařízení jsou hrazeny také z prostředků Evropských sociálních fondů na základě realizovaných projektů (Interní zdroje školy, 2015).

4 Představení vybraných subjektů

Nejprve budou představeny jednotlivé subjekty, které se 1. července 2011 sloučily do jednoho subjektu. Poté bude již podrobněji představen nový silnější subjekt.

4.1 Střední průmyslová škola strojnická, Plzeň

Střední průmyslová škola strojnická, Plzeň, Klatovská 109 (SPŠ strojnická) má dlouholetou historii, byla založena v roce 1885. V průběhu své historie několikrát pozměnila název, ale vždy byla věrná svému strojírenskému zaměření.

Plzeň byla v minulém století průmyslovým centrem, a to šlo ruku v ruce i s vývojem průmyslu i technického školství v Plzni. Průmyslová škola se vlivem rozmachu průmyslu a technologií postupně rozdělovala, např. oddělení stavební a elektrotechnické školy (Gruber, 2010).

Škola dodávala kvalitní a technicky vzdělané absolventy do plzeňské Škody, která ve své době zaměstnávala téměř 40 000 zaměstnanců. To bylo důvodem velkého zájmu i počtu žáků. Ve své době vchovala mnoho dobrých techniků a získala si svojí pověst. Po revoluci došlo ke změnám v osnovách i v oborech, jelikož zájem o strojírenství jako takové poklesl a mladí dávali přednost oborům s atraktivními názvy. Vyučované obory na škole se přizpůsobovaly moderním trendům ve společnosti.

Průmyslové město Plzeň má čtyři průmyslové školy. Žáci se mezi tyto školy rozdělí a žádná nemá tolik žáků, kolik by chtěla. Vlivem úbytku žáků v roce 1999 připojila k sobě SPŠ strojnická Střední odborné učiliště strojírenské a Učiliště Plzeň (Gruber, 2010).

Škola měla k 1. 10. 2010 celkem 753 žáků, z toho 696 v denní formě studia. Na škole bylo zaměstnáno 112 zaměstnanců a z toho 81 pedagogických pracovníků. Celková kapacita školy byla 1 994 žáků, avšak kapacita dle oborů 1 494. Kapacita školy při počtu žáků 753 byla naplněna z 37,8 %, resp. z 50,4 %.

Na škole v roce 2010/2011 studovali žáci v těchto oborech:

- čtyřleté obory zakončené maturitní zkouškou: Ekonomika podnikání, Strojírenství, Elektrotechnika, Mechatronika, Technické lyceum, Mechanik seřizovač, Mechanik strojů a zařízení;

- tříleté obory zakončené výučním listem: Truhlář, Zámečnick, Strojní mechanik, Obráběč kovů, Modelář, Kovář;
- nástavbové vzdělávání dvouleté v oboru Provozní technika;
- dálkové a distanční obory vzdělání: Dřevařská technika, Provozní technika, Strojírenská a technická administrativa a Strojírenství.

Doplňková činnost školy se skládala z odborných kurzů a kurzů svářečské školy.

Součástí školy byla střední škola, školní jídelna-výdejna a svářečská škola (Interní zdroje školy, 2015).

4.2 Střední odborná škola profesora Švejcara, Plzeň

Střední odborná škola profesora Švejcara (SOŠ prof. Švejcara) vznikla 1. července 1999 a zanikla k 30. červnu 2011. Za dobu své dvanáctileté činnosti si vybudovala jméno a tradici.

SOŠ prof. Švejcara nabízela tyto obory vzdělání zakončené maturitní zkouškou:

- Veřejnosprávní činnost,
- Sociálněsprávní činnost,
- Pečovatelská činnost,
- Pedagogické lyceum se zaměřením na humanitní studia,
- Pedagogické lyceum se zaměřením na tělesnou výchovu,
- Informační služby – knihovnictví.

Z výroční zprávy školy za školní rok 2010/2011 vyplývá, že škola měla kapacitu 630 žáků. Skutečný počet žáků byl však 566, kapacita školy tak byla naplněna z 89,8 %.

Na škole bylo zaměstnáno fyzicky 59 zaměstnanců, z toho 45 pedagogických pracovníků, přepočtený počet zaměstnanců byl 50,8 a z toho pedagogických 40,4.

Škola si dle údajů o absolventech s maturitní zkouškou vedla velmi dobře. Z celkového počtu 126 absolventů si 110 podalo přihlášku na vysokou školu, na vyšší odbornou školu nebo jinou školu si podalo přihlášku 8 absolventů a pouze 8 si nepodalo žádnou přihlášku. Na úřadu práce bylo evidováno pouze 14 nezaměstnaných absolventů této školy.

Škola jako právnická osoba vykonávala činnost střední školy. Jako doplňkovou činnost provozovala kurzy pro úředníky veřejné správy. Za školní rok 2010/2011 však nebyly

organizovány žádné kurzy. Škola tak neměla v doplňkové činnosti žádné příjmy ani výdaje.

SOŠ prof. Švejcara sídlila ve stejné budově jako SPŠ strojnická, která byla taktéž vlastníkem budovy. SOŠ tedy platila za pronájem budovy a poměrnou část energii. Ročně se náklady za pronájem a energie vyšplhaly až k 800 tis. Kč (Interní zdroje školy, 2015).

4.3 Střední průmyslová škola strojnická a Střední odborná škola profesora Švejcara, Plzeň

Celým názvem Střední průmyslová škola strojnická a Střední odborná škola profesora Švejcara, Plzeň, Klatovská 109, dále jen SPŠ strojnická a SOŠ prof. Švejcara, vznikla ze dvou výše zmíněných samostatných škol, které sídlily v jedné budově, avšak s oddílnými vchody i adresou. Obě školy měly ve svém regionu již své „jméno“ a o svoji suverenitu nechtěly přijít, proto jsou v novém názvu školy obsaženy oba původní názvy škol.

Škola patří k největším v kraji, a to právě díky sloučení dvou již tak velkých subjektů. Počty žáků se každoročně pohybují okolo 1 000. Celková kapacita školy je 2 624 žáků a dle oborů 1 494 žáků. Vznikla součtem kapacit obou škol.

Školy se vzájemně příznivě ovlivňují. Prolínají se zde obory humanitně laděné spolu se strojařskou přesností a strohostí.

Škola je dobře vybavena moderní technikou, která umožňuje žákům konkurenceschopnost na trhu práce a poskytuje kvalitní jazykové vzdělání.

V současnosti je o studium na této škole značný zájem. Začíná se projevovat zájem o strojírenské obory, jelikož o absolventy strojírenského zaměření je obrovský zájem na trhu práce.

Součástí školy je střední škola, školní jídelna-výdejna a svářčeská škola. Doplňková činnost školy je tvořena odbornými kurzy a kurzy svářčeské školy (Interní zdroje školy, 2015).

4.3.1 Cíl slučování

Důvodem slučování byl neustále se snižující počet žáků, a tím i ohrožené budoucí financování školy. Sloučení umožňuje snadněji se vyrovnat s nepříznivou predikcí demografického vývoje. Sníží se tak počet nepedagogických pracovníků, zvýší se vzájemná zastupitelnost pedagogických pracovníků, prostory, především však odborné učebny, jsou pak lépe využívány, dojde k rozšíření nabídky volitelných předmětů. Zároveň se tak usnadní plánované zateplení celé budovy včetně výměny oken, protože se již bude jednat o jeden subjekt.

SPŠ strojnická se rok od roku potýkala s nižším a nižším počtem žáků, viz tabulka č. 3. Ve školním roce 2010/2011 ubylo 182 žáků, což připravilo školu o necelých 6 mil. Kč na platy pracovníků. SOŠ prof. Švejcara ve stejném školním roce ubylo 43 žáků, což vedlo ke snížení finančních prostředků na platy pracovníků o 1,2 mil. Kč (Interní zdroje školy, 2015).

Tab. č. 3: Skutečný vývoj počtu žáků na středních školách

Škola	2005	2006	2007	2008	2009	2010
SPŠ strojnická	1 098	1 146	1 125	1 055	935	753
SOŠ prof. Švejcara	608	597	616	603	609	566

Zdroj: vlastní zpracování dle interních údajů školy, 2015

Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje (RRA) vytvořila studii demografického vývoje obyvatel ve věku 15 – 19 let mezi roky 2010 až 2015. Bylo zjištěno, že za těchto 5 let klesne počet obyvatel ve věku 15 – 19 let o 22 %, pod hranici 24 tisíc. Svého minima dosáhne již v roce 2014 v okrese Plzeň-město. Takto velké úbytky žáků se promítnou do vývoje počtu žáků na středních školách v Plzeňském kraji. Tato data vedla k nutné optimalizaci sítě středních škol (RRA, 2011).

RRA (2011) zpracovala vývoj počtu žáků na školách pro roky 2010 – 2015. Jak se počty žáků pohybovaly ve vybraných školách je znázorněno v tabulce č. 4.

Tab. č. 4: Predikce vývoje počtu žáků na středních školách před sloučením

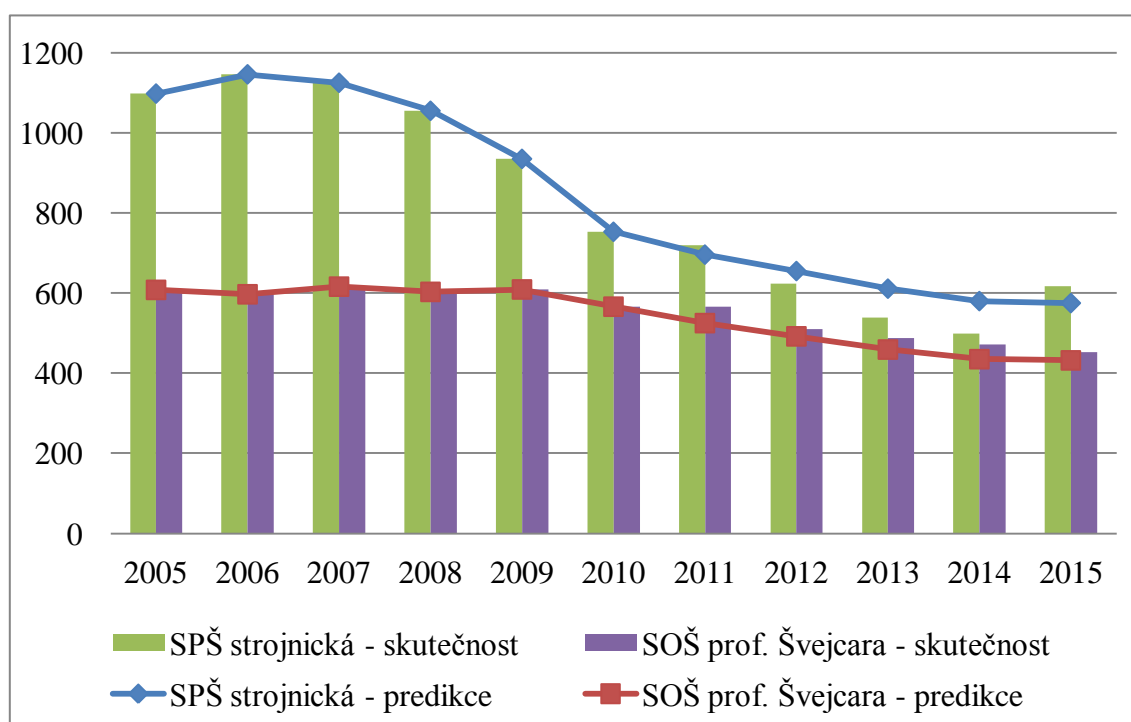
Škola	2010	2011	2012	2013	2014	2015
SPŠ strojnická	753	696	655	611	580	575
SOŠ prof. Švejcara	566	525	492	459	435	432

Zdroj: vlastní zpracování dle RRA (2011), 2015

Při predikci počtu žáků se brala v úvahu kritéria: oborové nabídky, využití nabídky, průměrné ztráty žáků v průběhu studia, neúspěšnosti absolventů při hledání práce a velikosti spádového území.

Na následujícím obrázku č. 1 je přehledně znázorněn predikovaný počet žáků a skutečný počet žáků, které škola měla po sloučení zvláště pro strojnické a humanitní obory.

Obr. č. 1: Vývoj počtu žáků středních škol 2005 - 2015

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Skutečný vývoj počtu žáků se příliš nelišil od predikce. Ve skutečnosti počet žáků technických oborů byl nižší než predikce, mimo školního roku 2014/2015, kdy skutečnost předčila predikci. Naopak humanitní obory mírně předčily očekávaný vývoj počtu žáků, přesto se jejich počet rok od roku snižuje.

Celkově však z vývoje na obrázku č. 1 vidíme obrovský pokles žáků na obou školách.

4.3.2 Obory vzdělání

V současnosti škola nabízí tyto obory vzdělání:

Čtyři čtyřleté strojírenské obory vzdělání zakončené maturitní zkouškou. Obor Strojírnoství připravuje žáky na práci ve středních technickohospodářských funkcích ve

strojírenství a příbuzných oborech i na další vzdělávání na vysokých školách. Obor Elektrotechnika-Mechatronika je moderním elektrotechnicko-strojírenským propojením, které se orientuje na počítačově řízené robotizované technologické řetězce, výrobní stroje a automatizované systémy. Žáci pracují s počítači, automaty, roboty a nejmodernějšími přístroji. Takto vybavení se mohou uplatnit v technickohospodářských funkcích, při projekčních, technologických a konstrukčních činnostech i pokračovat v dalším vzdělávání. Absolventi oboru Mechanik strojů a zařízení jsou schopni ručně a strojně obrábět materiály, svařovat, vyrábět, sestavovat a montovat strojní součásti, diagnostikovat a opravovat poruchy a jsou připraveni i pro vzdělávání na vysoké škole. Žáci v rámci výuky po složení zkoušky získají svářečský průkaz a osvědčení. Obor Mechanik seřizovač umožňuje absolventům obsluhovat, seřizovat či programovat obráběcí stroje, působit v technických funkcích provozního charakteru a při technologické přípravě výroby nebo pokračovat v dalším vzdělávání na vysoké škole.

Čtyřleté obory vzdělání humanitního směru zakončené maturitní zkouškou jsou na škole nabízeny také čtyři. Veřejnosprávní činnost připravuje žáky na uplatnění v oblasti samosprávy či státní správy či pro další studium na vysokých školách. Absolventi ovládají 2 cizí jazyky, právo a práci s právními normami, psychologii a ekonomiku. Obor Sociální činnost připravuje žáky na administrativní a organizační činnosti v sociálních zařízeních se znalostí státní sociální podpory a sociálního zabezpečení. Získávají znalosti z oblasti práva, ekonomiky, sociální péče, sociálního zabezpečení, pedagogiky a psychologie. Na trhu práce se uplatní v oblastech spojených s poskytováním sociálních služeb nebo mohou pokračovat v dalším vzdělávání na vysokých školách. Absolvent oboru Informační služby – Knihovnictví se může uplatnit v organizacích využívajících nebo poskytujících informační služby a je připraven pro další studium na vyšších školách. Absolvent umí pracovat v oblasti informačních komunikačních technologií, knihovnictví, archivnictví. Obor vzdělání Pedagogické lyceum: Tělesná výchova, Humanitní studia připravuje žáky pro pedagogickou profesi a pro další vzdělávání na vysokých školách v oboru pedagogiky. Žáci si mohou vybrat zaměření na humanitní studia nebo na tělesnou výchovu. Studium získávají znalosti v oblastech pedagogiky, psychologie, sociologie, sociální práce a cizích jazycích.

Škola dále nabízí čtyři tříleté strojírenské obory vzdělání zakončené závěrečnou zkouškou (výučním listem). Absolventi tříletého oboru Zámečník jsou připraveni

zhotovovat a sestavovat jednotlivé součásti a funkční celky z různých strojů, zařízení a konstrukcí, uvádět je do provozu, provádět údržbu a diagnostikovat závady a opravovat je. Žáci po složení zkoušky získávají svářečský průkaz a osvědčení. Obor Truhlář poskytuje žákovi znalosti z oblasti zpracovávání materiálů a polotovarů ze dřeva a hmot používaných v nábytkářské výrobě. Absolventi se mohou uplatit jak ve firmách, tak ve vlastních podnikatelských aktivitách. Absolventi oboru Obráběč kovů umí číst ve výkresové dokumentaci, určit vhodný druh stroje pro danou práci, uplatní se ve strojírenských výrobních a opravárenských provozech. V rámci tohoto oboru se může žák zaměřit na soustružení, frézování nebo broušení. Absolventi oboru Modeláři umějí vyrábět, ošetřovat, udržovat a opravovat slévárenská modelová zařízení ze dřeva, kovu a plastů, umějí pracovat na obráběcích strojích na dřevo nebo kov. Mohou se uplatnit v pozici zaměstnance i samostatně podnikat.

Na škole je nabízeno také nástavbové vzdělání dvouleté v denní formě studia. Pro absolventy tříletých strojírenských oborů s výučním listem je na škole zřízeno také dvouleté nástavbové studium zakončené maturitní zkouškou. Obor Provozní technika prohlubuje a rozšiřuje znalosti získané z tříletého oboru vzdělání, se zaměřením na technicko-ekonomickou stránku provozu v průmyslových podnicích (SPŠ strojnická a SOŠ prof. Švejcara, 2015).

Z důvodu nezájmu žáků vymizely přirozenou cestou obory Kovář a Technické lyceum. Protože je mnoho ekonomických oborů na jiných školách v Plzni byl z důvodu optimalizace vyloučen obor Ekonomika a podnikání. Tyto obory jsou v současnosti úplně vymazány z nabídky školy. Dalším oborem, který bude v blízké době uzavřen, je nástavbový obor Provozní technika. Již několik let po sobě se z důvodu nízkého počtu uchazečů tento obor neotevřel (Interní zdroje školy, 2015).

Výhodou sloučené školy je různorodost nabízených oborů vzdělávání a rozdílné cílové skupiny žáků. Zájem o strojírenské obory projevují především chlapci, často mezi ně patří i ne příliš snaživí žáci. Druhou skupinou se zájmem o humanitní obory jsou převážně snaživá děvčata. Škola se intenzivně zaměřuje na propagaci nabízených oborů vzdělávání. Používá jednotný vzhled propagačních materiálů, ale volí odlišnou propagaci pro strojírenský a humanitní směr. Letáky s nabídkou oborů jsou dvou typů. Jeden pro strojírenské obory, původní SPŠ strojní a druhý pro humanitní obory původní SOŠ prof. Švejcara.

5 Finanční analýza školy

V této kapitole bude provedena finanční analýza školy v letech 2010 – 2014. V roce 2010 bylo ještě hospodaření SPŠ strojnické a SOŠ prof. Švejcara oddělené. V roce 2011 došlo ke sloučení a účetní závěrka byla vytvořena už jen pro jednu školu jako celek.

Rozvaha a výkaz zisku a ztráty za sledované roky jsou přiloženy v příloze A a B. V příloze C je výkaz zisku a ztráty rozčleněný na hlavní a doplňkovou činnost.

5.1 Horizontální a vertikální analýza školy

V této kapitole bude provedena vertikální a horizontální analýza škol před sloučením a již sloučených škol v jeden subjekt. V případě analýzy nákladů a výnosů je zahrnuta dohromady hlavní a doplňková činnost.

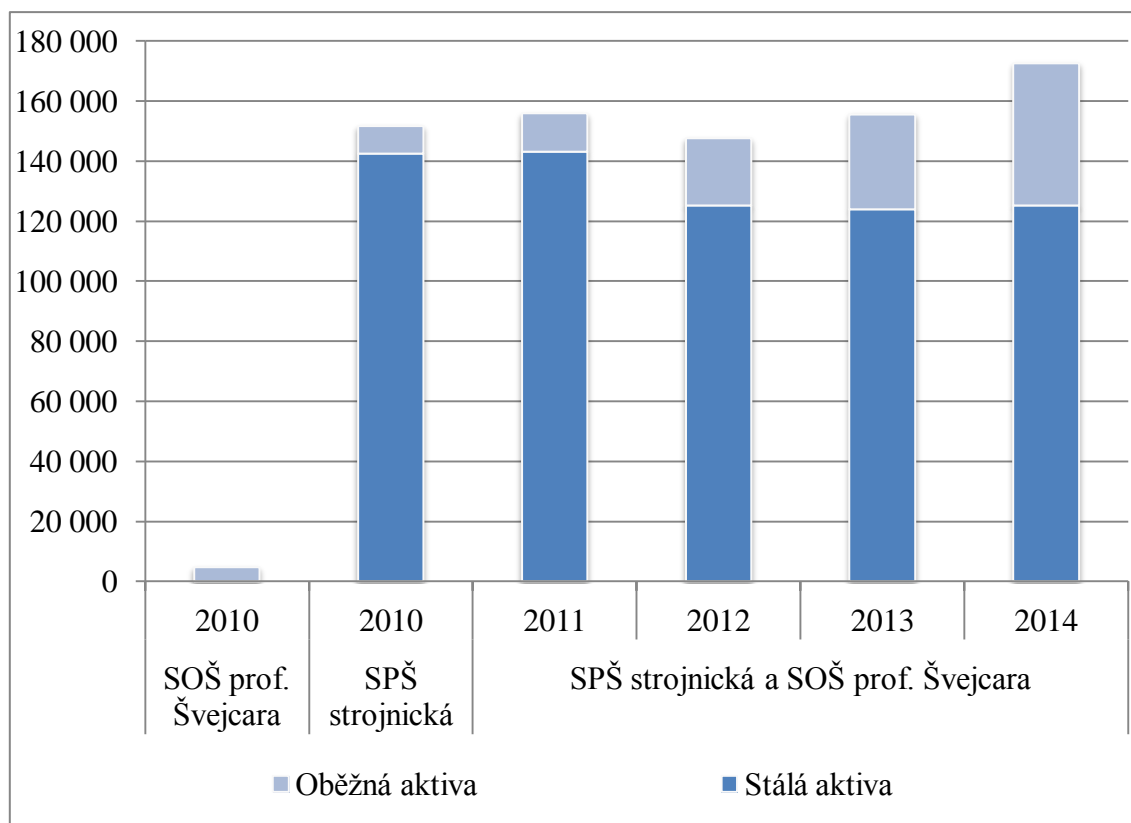
5.1.1 Vertikální analýza

Zkoumáním struktury jednotlivých položek z výkazů zjistíme odlišnou strukturu výkazů u jednotlivých škol a uvidíme, jak se mění struktura po sloučení.

Nejprve je důležité zdůraznit, že kdybychom školy posuzovali v závislosti na velikosti podle počtu žáků, tak mezi školami ve sledovaný rok 2010 není tak velký rozdíl (viz obr. č. 1), ale při pohledu na celková aktiva na obr. č. 2 je rozdíl velmi výrazný.

Na obrázku č. 2 jsou celková aktiva rozdělená na stálá a oběžná aktiva. Na první pohled můžeme vidět výrazný rozdíl v objemu a struktuře majetku, a to v položkách stálých a oběžných aktiv. V tomto ohledu jsou školy naprosto rozdílné. Jak již bylo zmíněno, SOŠ prof. Švejcara nevlastní žádné budovy a jen minimum movitých věcí, oproti tomu SPŠ strojnická vlastní budovy, pozemky, stroje a jiné movité věci. Detailnější analýza aktiv je znázorněna v tab. č. 5.

Obr. č. 2: Struktura aktiv v období 2010 – 2014 (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Tab. č. 5: Vertikální analýza aktiv za období 2010 – 2014 (v %)

Aktiva	SOŠ prof. Šv.	SPŠ stroj.	SPŠ strojnická a SOŠ prof. Švejcara			
	2010	2010	2011	2012	2013	2014
Stálá aktiva	8,29	94,00	91,84	84,86	79,62	72,49
Dlouhodobý nehmotný majetek	0,00	0,03	0,06	0,04	0,04	0,03
Dlouhodobý hmotný majetek	8,29	93,98	91,78	84,81	79,58	72,47
Dlouhodobý finanční majetek	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Dlouhodobé pohledávky	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Oběžná aktiva	91,71	6,00	8,16	15,14	20,38	27,51
Zásoby	0,00	2,17	2,05	2,13	2,09	1,74
Krátkodobé pohledávky	0,94	0,74	0,33	4,83	9,74	10,84
Krátkodobý finanční majetek	90,77	3,08	5,78	8,18	8,56	14,93

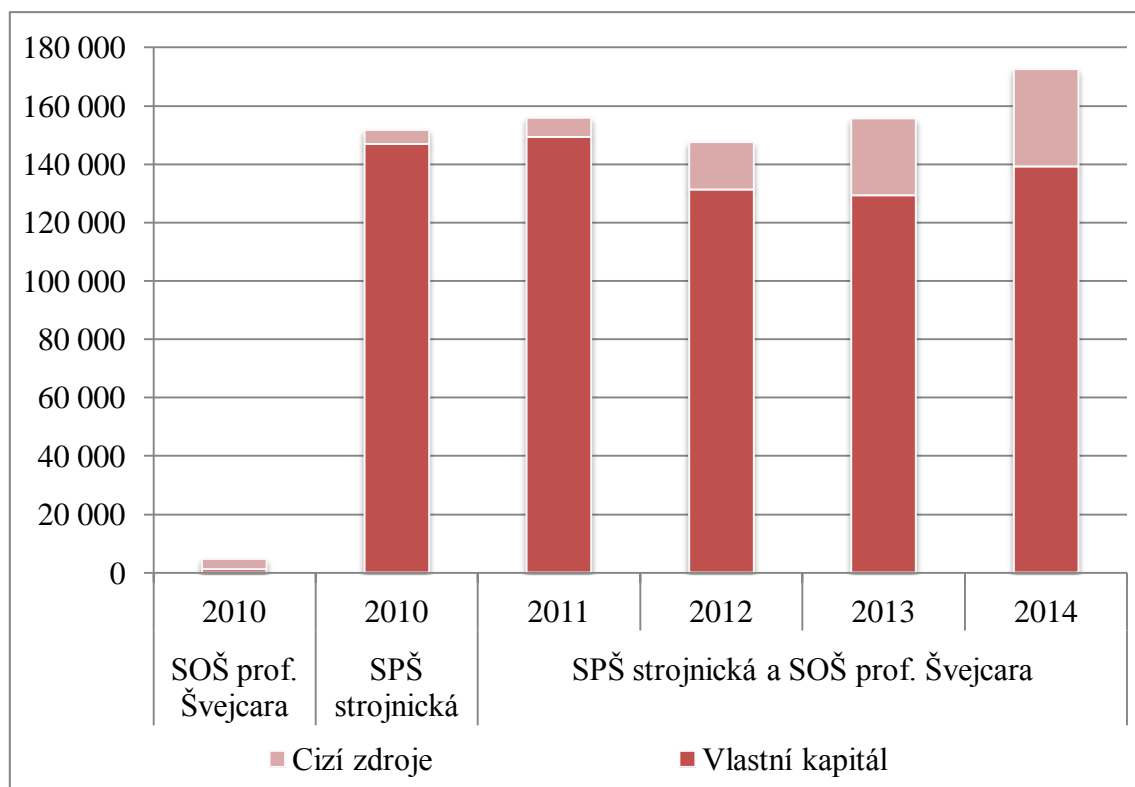
Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Zmínění obrovský rozdíl ve stálém majetku, je konkrétně v dlouhodobém hmotném majetku. SPŠ strojnická má v majetku budovy školy na Klatovské třídě a budovu odborného výcviku v Tylově ulici. Zatímco SOŠ prof. Švejcara neměla ve vlastnictví žádnou budovu. Jediným jejím dlouhodobým majetkem, hmotným i nehmotným byl drobný majetek. V účtování dlouhodobého drobného majetku se liší nezisková sféra od ziskové, v ziskové bychom ho zahrnovali např. do zásob. Zde se dle vyhlášky č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky, ve znění pozdějších předpisů, drobný majetek splňující podmínku dlouhodobosti, avšak nesplňující podmínku ocenění (nehmotný majetek ve výši více než 60 tis. Kč a hmotný ve výši více než 40 000 tis. Kč) je účtován do dlouhodobého majetku, avšak celá jeho částka se ten samý rok odepisuje a vykazuje se ve sloupci korekce.

Nevlastněním žádného majetku SOŠ prof. Švejcara se přelévá 90 % aktiv do oběžných, konkrétně do krátkodobého finančního majetku. Rozdíl je také v zásobách, protože pro práci ve strojírenství jsou nutné materiály, nástroje či pomůcky. V případě SOŠ prof. Švejcara žáci nepotřebují žádný materiál, proto mají zásoby nulové. V absolutních částkách mají obě školy před sloučením krátkodobý finanční majetek v podobné výši (viz příloha A). Obě školy nemají žádný dlouhodobý finanční majetek ani dlouhodobé pohledávky. Po sloučení se struktura majetku postupně mění a zvyšuje se podíl oběžných aktiv, což je dáno od roku 2012 růstem krátkodobých pohledávek, konkrétně dohadných účtu aktivních z důvodu zapojení do projektů Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OPVK), které do roku 2011 neprobíhaly.

Rozdílnou strukturu financování majetku škol můžeme vidět na obr. č. 3. Hodnota vlastního kapitálu kolísá, ale drží se na podobné úrovni, zatímco cizí zdroje se neustále zvyšují. Ačkoliv velmi nepatrná hodnota celkových pasiv v případě SOŠ prof. Švejcara je tvořena především cizím kapitálem.

Obr. č. 3: Struktura pasiv v období 2010 – 2014 (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

V následující tab. č. 6 se zaměříme detailněji na strukturu financování majetku.

Tab. č. 6: Vertikální analýza pasiv za období 2010 – 2014 (v %)

Pasiva	SOŠ prof. Šv.	SPŠ stroj.	SPŠ strojnická a SOŠ prof. Švejcara			
	2010	2010	2011	2012	2013	2014
<i>Vlastní kapitál</i>	26,74	96,87	95,84	89,08	83,19	80,61
Jmění účetní jednotky a upravující položky	8,41	96,27	94,01	85,37	78,49	67,61
Fondy účetní jednotky	18,30	0,60	0,98	3,50	4,70	12,89
Výsledek hospodaření	0,03	0,00	0,85	0,20	0,00	0,11
<i>Cizí zdroje</i>	73,26	3,13	4,16	10,92	16,81	19,39
Rezervy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Dlouhodobé závazky	0,00	0,00	0,00	6,25	11,90	12,30
Krátkodobé závazky	73,26	3,13	4,16	4,67	4,91	7,09

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Opět můžeme vidět velký rozdíl mezi oběma školami. Zatímco SPŠ strojnická je financována především z vlastních zdrojů, u SOŠ prof. Švejcara převažují cizí zdroje. Vlastní zdroje jsou tvořeny jměním účetní jednotky a dále také fondy, které jsou

v absolutní částce u obou škol srovnatelné (viz příloha A). Výsledek hospodaření je u obou škol téměř zanedbatelný. Po sloučení škol v pasivech nedochází k výrazným změnám ve struktuře. Pouze od roku 2012 se zvyšuje podíl dlouhodobých závazků, a to opět z důvodu zapojení do projektů OPVK spolufinancovaných z Evropské unie.

Při bližším zkoumání výkazů nalezneme nejvyšší položku krátkodobých závazků jako závazky vůči zaměstnancům z ještě nevyplacených mezd. Tyto závazky tak tvoří největší část cizích zdrojů SOŠ prof. Švejcara.

Při vertikální analýze nákladů a výnosů jsou jednotlivé položky vztaheny k celkovým výnosům.

Tab. č. 7: Vertikální analýza nákladů a výnosů za období 2010 – 2014 (v %)

Položky	SOŠ prof. Šv.	SPŠ stroj.	SPŠ strojnická a SOŠ prof. Švejcara			
	2010	2010	2011	2012	2013	2014
Náklady celkem	99,99	99,71	97,68	99,60	100,00	99,75
Náklady z činnosti	99,95	99,66	97,63	99,42	99,81	99,66
Finanční náklady	0,04	0,05	0,05	0,00	0,00	0,00
Náklady na transfery	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Daň z příjmů	0,00	0,29	0,23	0,18	0,19	0,09
Výnosy celkem	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Výnosy z činnosti	2,19	7,40	4,99	3,56	5,03	3,03
Finanční výnosy	0,09	0,05	0,01	0,02	0,01	0,00
Výnosy z transferů	97,73	92,55	95,00	96,42	94,96	96,97
Výsledek hospodaření před zdaněním	0,01	0,29	2,32	0,58	0,19	0,34
Výsledek hospodaření běžného účetního období	0,01	0,00	2,09	0,40	0,00	0,25

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

V případě analýzy nákladů a výnosů je struktura výkazů u obou škol velmi podobná. Náklady jsou vždy takřka vyrovnané s výnosy. Téměř všechny náklady jsou náklady z činnosti, jež zahrnují mzdové náklady a související zákonné sociální pojištění, dále energie a ostatní služby. Výnosy jsou pak tvořeny z dotací na přímé výdaje (platy a platové náležitosti), dotacemi na provoz a investičními dotacemi. Rozdílné jsou výnosy z činnosti obou škol, protože SPŠ strojnická má výnosy z vlastní činnosti, kterou je prodej vlastních výrobků i služeb, především výnosy z pronájmu a dále také z doplňkové činnosti, SOŠ prof. Švejcara nemá žádné takové výnosy, její výnosy byly tvořeny pouze čerpáním fondů.

5.1.2 Horizontální analýza

V horizontální analýze zkoumáme vývoj hospodaření vzhledem k minulému období. V tomto případě hodnoty pro ukazatele v roce 2010/2011 se porovnávají data nesloučených škol z roku 2010 k údajům v roce 2011, kdy škola sestavovala na konci roku výkazy již jako jeden subjekt. Hodnoty tedy dosahují často extrémních hodnot, ale je z nich patrná odlišnost obou škol, především co se týká majetku a výsledku hospodaření. Horizontální analýza aktiv je provedena v tabulce č. 8 a pasiv v tabulce č. 9.

Tab. č. 8: Horizontální analýza aktiv za období 2010 – 2014 (v %)

Aktiva	SOŠ prof. Švejcara	SPŠ strojnická	SPŠ strojnická a SOŠ prof. Švejcara		
	2010/2011	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014
Stálá aktiva	36 180,65	0,38	- 12,53	- 1,04	1,01
Dlouhodobý nehmotný majetek	-	104,52	- 29,78	- 14,65	- 17,17
Dlouhodobý hmotný majetek	36 157,31	0,34	- 12,52	- 1,03	1,02
Dlouhodobý finanční majetek	-	-	-	-	-
Dlouhodobé pohledávky	-	-	-	-	-
Oběžná aktiva	191,39	39,90	75,61	41,99	49,69
Zásoby	-	- 2,98	- 1,77	3,25	- 7,56
Krátkodobé pohledávky	1 035,35	- 54,64	1 301,46	112,60	23,48
Krátkodobý finanční majetek	108,58	92,83	33,90	10,38	93,46

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Extrémní hodnoty v případě SOŠ prof. Švejcara jsou způsobeny již zmíněným velkým rozdílem v bilanční sumě mezi oběma školami.

Hodnoty jednotlivých škol jsou porovnávány s rokem 2011, kdy se školy sloučily. Logicky tedy došlo k růstu celkových aktiv. Je možné vidět, že sloučení nepřineslo téměř žádné zvýšení stálých aktiv (především hmotného majetku) ze strany SPŠ strojnické, ale extrémní nárůst byl v případě SOŠ prof. Švejcara, a to z důvodu již výše zmíněného nevlastnění žádného majetku. V dalších letech stálá aktiva spíše klesají, škola významněji nerozšiřovala svůj majetek a ten se v netto hodnotě odpisy stále snižoval. Velké změny nastaly v případě krátkodobých pohledávek, což bylo ovlivněno

dohadnými účty aktivními, které se mnohonásobně navýšily z důvodu zapojení do projektů OPVK, které do roku 2011 neprobíhaly.

Tab. č. 9: Horizontální analýza pasiv za období 2010 – 2014 (v %)

Pasiva	SOŠ prof. Švejcara	SPŠ strojnická	SPŠ strojnická a SOŠ prof. Švejcara		
	2010/2011	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014
<i>Vlastní kapitál</i>	<i>11 633,54</i>	<i>1,65</i>	<i>- 12,01</i>	<i>- 1,50</i>	<i>7,49</i>
Jmění účetní jednotky a upravující položky	36 500,24	0,33	- 14,03	- 3,03	- 4,44
Fondy účetní jednotky	75,14	67,99	238,81	41,59	203,94
Výsledek hospodaření	86 262,37	-84 679,78	- 77,53	- 100,00	-
<i>Cizí zdroje</i>	<i>85,91</i>	<i>36,60</i>	<i>148,47</i>	<i>62,39</i>	<i>27,96</i>
Rezervy	-	-	-	-	-
Dlouhodobé závazky	-	-	-	100,79	14,64
Krátkodobé závazky	85,91	36,60	6,17	10,92	60,25

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Vlastní kapitál, který je tvořen neinvestičními a investičními dotacemi od zřizovatele, je závislý na počtu žáků a na náročnosti oboru (viz kapitola 3).

V roce sloučení 2011 škola dosáhla neobvykle vysokého výsledku hospodaření, proto vycházejí extrémní hodnoty jednotlivým školám v roce 2010. V roce 2013 byl výsledek hospodaření nulový, proto nebylo možné zjistit změnu v letech 2013/2014. Cílem příspěvkové organizace není zisk, její rozpočet by měl být vyrovnaný, jako tomu bylo v roce 2013. V případě kdy škola dosáhne zisku, tak je využit pro financování hlavní činnosti (zákon č. 250/2000 Sb.) V případě ztráty škola využije finanční prostředky z rezervního fondu nebo škole poskytne prostředky zřizovatel.

Škola neměla do roku 2012 žádné dlouhodobé závazky, od tohoto roku však z důvodu zmíněného zapojení do projektů OPVK výrazně vzrostly. A další roky se tyto hodnoty nadále zvyšovaly.

V následující tabulce č. 10 bude provedena horizontální analýza nákladů a výnosů škol.

Tab. č. 10: Horizontální analýza nákladů a výnosů za období 2010 – 2014 (v %)

Položky	SOŠ prof. Švejcara	SPŠ strojnická	SPŠ strojnická a SOŠ prof. Švejcara		
	2010/2011	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014
Náklady celkem	138,13	15,59	18,58	3,51	1,90
Náklady z činnosti	138,12	15,60	18,42	3,50	2,00
Finanční náklady	157,46	4,15	- 100,00	-	-
Náklady na transfery	-	-	-	-	-
Daň z příjmů	-	-5,46	- 10,22	9,30	- 51,90
Výnosy celkem	143,77	18,00	16,29	3,09	2,15
Výnosy z činnosti	455,85	- 20,42	- 17,03	45,61	- 38,47
Finanční výnosy	- 61,53	- 70,58	45,65	- 32,97	- 89,69
Výnosy z transferů	136,96	21,12	18,04	1,53	4,31
Výsledek hospodaření před zdaněním	96 011,48	851,44	- 70,79	- 66,27	80,61
Výsledek hospodaření běžného účetního období	86 364,47	-84 779,78	- 77,55	- 100,00	-

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

SOŠ prof. Švejcara dosahovala oproti SPŠ strojnické polovičním hodnotám celkových nákladů a výnosů (viz příloha B).

Největší výkyvy hodnot jsou ve výsledku hospodaření, který byl vysvětlen při analýze pasiv (tab. č. 9). Pro SOŠ vychází vysoká hodnota výnosů z činnosti, ke které došlo díky vysokým hodnotám po sloučení, protože právě SPŠ strojnická má vysoké výnosy z provozovaných činností na škole a navíc má i doplňkovou činnost, která taktéž přispívá k vyšším výnosům. Nejvyšších výnosů škola dosahuje z pronájmu, dále pak také z prodeje vlastních výrobků v případě hlavní činnosti. Výnosy z doplňkové činnosti jsou tvořeny prodejem služeb, tj. poskytováním odborných kurzů.

Největší položku nákladů z činnosti tvoří mzdové náklady a s tím související zákonné sociální pojištění. Mimo mzdy jsou nejvyšší položkou náklady na energie.

5.2 Dílčí ukazatele finanční analýzy

V následující části budou prezentovány hodnoty jednotlivých ukazatelů škol rozebraných v kapitolách 2.2.2 až 2.2.9.

5.2.1 Ukazatele autarkie

Autarkie ukazuje míru soběstačnosti hlavní činnosti. V následující tabulce č. 11 jsou vypočteny ukazatele autarkie představené v kap. 2.2.2.

Tab. č. 11: Ukazatele autarkie škol v období 2010 – 2014 (v %)

Ukazatel	SOŠ prof. Švejcara	SPŠ strojnická	SPŠ strojnická a SOŠ prof. Švejcara			
	2010	2010	2011	2012	2013	2014
A _{HV-HČ}	100,006	99,885	102,108	100,386	99,806	100,089
A _{CF}	100,383	101,847	103,785	101,592	104,345	105,235
A _{NID}	97,724	92,546	94,997	96,422	93,287	96,969

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

SOŠ prof. Švejcara byla v roce 2010 soběstačná v rámci hlavní činnosti, dokonce měla i nepatrně vyšší výnosy než náklady. V případě SPŠ strojnické tomu tak nebylo, škola nebyla dle toho ukazatele soběstačná, ačkoliv byla její míra autarkie velmi vysoká a blížila se 100 %. V roce 2011, kdy byla škola k 1. červenci sloučena, byla ze všech sledovaných let nejvíce soběstačná ve své hlavní činnosti. Mimo rok 2013, kdy dosáhla ztráty, se stále hodnoty pohybovaly nad 100 %, můžeme tedy zhodnotit soběstačnost školy jako velmi pozitivní.

Neinvestiční dotace tvořila z 97,7 % celkových příjmů u SOŠ prof. Švejcara. U SPŠ strojnické byla tato část menší, pouze 92,5 %, a to také z důvodu toho, že škola provozovala doplňkovou činnost, měla příjmy z produktivní práce žáků, z pronájmu apod., což v případě SOŠ prof. Švejcara nebylo možné. Po sloučení se díky pokračující doplňkové činnosti, pronájmu a produktivní práce žáků strojírenských oborů udržuje hodnota ukazatele míry příjmů z neinvestiční dotace na celkových provozních příjmech okolo 95 %. Tento výsledek považujeme za pozitivní, že si škola z nějaké části dokáže na svůj provoz vydělat sama.

5.2.2 Ukazatele rentability

V tabulce č. 12 jsou hodnoty ukazatelů rentability zmíněných v kapitole 2.2.3, vhodných pro hodnocení efektivnosti u analyzovaných škol. Ukazatele jsou zaměřené na doplňkovou činnost, protože jejím cílem je právě dosahování zisku.

Tab. č. 12: Ukazatele rentability škol v období 2010 – 2014 (v %)

Ukazatel	SOŠ prof. Švejcara	SPŠ strojnická	SPŠ strojnická a SOŠ prof. Švejcara			
	2010	2010	2011	2012	2013	2014
$r_{NDČ}$	-	69,607	37,211	3,752	31,730	27,439
Z"	-	- 99,219	13,833	5,360	- 100,000	181,283
$r_{CF-DČ}$	-	395,620	265,016	36,146	240,654	215,188
HUN- ψ	-	- 0,049	0,094	0,346	0,141	0,167
var_N	0,961	0,866	1,140	1,135	0,883	-

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Ukazatele zaměřené na doplňkovou činnost není možné použít pro SOŠ prof. Švejcara, protože doplňkovou činnost neprovozovala.

Rentabilita nákladů doplňkové činnosti jako ukazatel efektivity dosahuje kladných hodnot, což je základem provozování doplňkové činnosti a čím vyšší hodnota, tím větší efektivity. Nejvyšší hodnoty dosáhla SPŠ strojnická ještě před sloučením, a to 69,6 %.

Ukazatel míry pokrytí ztráty hlavní činnosti ziskem z doplňkové (Z^{''}) můžeme počítat pouze v letech, kdy byla hlavní činnost ztrátová. Škola dosáhla ztráty v roce 2010, ještě jako samostatná SPŠ strojnická a poté ještě v roce 2013, kdy však byla plně kompenzována ziskem z doplňkové činnosti. V roce 2010 byla téměř (z 99,22 %) pokryta ziskem z doplňkové činnosti. Doplňková činnost tedy plně sloužila k účelům, ke kterým je založena, podporovat hlavní činnost a zcela kompenzovala ztrátové roky hlavní činnosti.

Celkově lze rentabilitu školy hodnotit pozitivně. Haléřový ukazatel nákladovosti po odečtení zlomového faktoru je přesto kladný, mimo zmiňovaný rok 2010. Zde však není problém, jelikož dle Kraftové (2002) se u municipálních firem ani překročení zlomového faktoru nepředpokládá. Ale čím více se blíží nákladovost doplňkové činnosti zlomovému faktoru, zde tedy hodnotě 0, tím lepší ekonomický výsledek doplňková činnost dosahuje.

Variátor celkových nákladů v případě hodnoty větší než 1 značí vyšší dynamiku růstu nákladů, což není pozitivní jev, ale v roce 2013 se podařilo tento negativní jev zvrátit. Za rok 2014 nejsou zatím známy údaje, jelikož se při výpočtu používají data i z následujícího roku. V případě ještě nesloučených škol se porovnávají výnosy následujícího roku s již se sloučeným subjektem. Hodnoty obou škol pro rok 2010

značí, že oproti roku, kdy došlo ke sloučení, nevzrostly náklady více než výnosy, sloučení mělo pozitivní efekt.

5.2.3 Ukazatele likvidity

Ukazatele likvidity z kapitoly 2.2.4 jsou vypočteny pro školy v následující tabulce č. 13.

Tab. č. 13: Ukazatele likvidity škol v období 2010 – 2014 (v %)

Ukazatel	SOŠ prof. Švejcara	SPŠ strojnická	SPŠ strojnická a SOŠ prof. Švejcara			
	2010	2010	2011	2012	2013	2014
OL	1,239	0,985	1,390	1,753	1,745	2,106
PL	1,252	1,221	1,469	2,789	3,729	3,635
BL	1,252	1,916	1,962	3,245	4,154	3,880

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Při pohledu na výsledky ukazatelů likvidity lze jasně zhodnotit školy jako vysoce likvidní. SOŠ prof. Švejcara má všechny ukazatele likvidity na podobné úrovni. Je to způsobeno tím, že škola nemá žádné zásoby, minimum krátkodobých pohledávek a velké množství peněz na běžném účtu. Po sloučení likvidita školy vzrostla, především ta okamžitá – způsobená vysokým držením peněžních prostředků na běžném účtu. Okamžitá likvidita několikanásobně překračuje doporučenou hodnotu 0,2 a má růstovou tendenci, stejně tak jako pohotová i běžná likvidita. Vyšší hodnoty jsou logické, protože na konci roku má škola na běžném účtu prostředky na mzdy v lednu včetně povinných odvodů, jsou zde i finanční prostředky všech fondů (pro fond FKSP je zřízen samostatný běžný účet) a další prostředky na provoz, které získala škola z provozní dotace. Pro výpočet běžné a pohotové likvidity jsou zahrnovány i dohadné účty aktivní, jež jsou výraznou položkou krátkodobých pohledávek díky zapojení školy do projektů a zvyšují tak likviditu školy. Škola se do projektů zapojuje stále více, proto i krátkodobé pohledávky neustále rostou. Dohadné účty aktivní představují předpis pohledávek z projektů, ve kterých je škola zapojena. Tento účet ukazuje, za kolik škola nakoupila v průběhu roku. V průběhu projektu škola dostává zálohy, z nich pořizuje potřebný majetek a hradí nutné výdaje. Dohadné účty může škola proúčtovat a vynulovat až poté, co bude projekt ukončen a dojde k jeho vyúčtování. Mohlo by se totiž stát, že ne všechny výdaje budou škole uznány, proto nelze účtovat pohledávku jako standardní.

5.2.4 Ukazatele aktivity

Ukazatele aktivity u municipálních firem jsou brány za doplňkové (Kraftová, 2002).

Tab. č. 14: Ukazatele aktivity škol v období 2010 – 2014 (v %)

Ukazatel	SOŠ prof. Švejcara	SPŠ strojnická	SPŠ strojnická a SOŠ prof. Švejcara			
	2010	2010	2011	2012	2013	2014
obrat kapitálu	5,504	0,357	0,410	0,503	0,492	0,453
míra vázanosti	0,015	2,634	2,241	1,685	1,618	1,600
doba obratu pohledávek	0,615	7,456	2,867	34,546	71,241	86,115
poměr dob obratu	0,013	0,237	0,047	1,016	1,459	1,524
rychlost obratu zásob	-	16,364	19,496	23,534	23,594	26,007

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Ukazatele aktivity se výrazně liší u obou škol. Co tyto odlišnosti značí? Výnosy SOŠ prof. Švejcara 5,5 násobně převyšují celkový kapitál školy, což označujeme za velmi pozitivní. Naopak SPŠ strojnická má nízký obrat kapitálu, protože celkový kapitál školy je 3krát větší než její výnosy. Po sloučení se hodnota obratu kapitálu nepatrně zvýšila. Opačně je tomu v případě vázanosti fixních aktiv na výnosech. SOŠ prof. Švejcara nemá téměř žádný dlouhodobý majetek, a tak je hodnota minimální. SPŠ strojnická má vysokou vázanost fixních aktiv na výnosech, které každou korunu výnosů 2,6krát převyšují. I po sloučení míra vázanosti dosahuje vysokých hodnot, avšak s klesající tendencí, vlivem opotřebení majetku se jeho hodnota snižuje.

Další tři ukazatele jsou zaměřeny na oběžný majetek. Ve výpočtu jsou zahrnuty z pohledávek i závazků dohadné položky spojené s projekty, jež výrazně zvyšují dané ukazatele, avšak vyloučit se nedají, protože jsou součástí činnosti školy.

Dokud nebyla škola zapojena v projektech, doba obratu pohledávek dosahovala minimálních hodnot. Projekty způsobily výrazný nárůst pohledávek, a tím i nárůst doby obratu pohledávek. Nárůst pohledávek byl výraznější než nárůst závazků, proto i poměr dob obratu krátkodobých pohledávek a závazků dosahuje hodnoty více než 1. Vyjadřuje tak delší dobu splatnosti pohledávek než závazků.

Posledním z ukazatelů aktivity je obrat zásob, který nelze zjistit pro SOŠ prof. Švejcara, poněvadž neměla žádné zásoby, protože je pro svoji činnost nepotřebovala. SPŠ zásoby

měla a jejich obrát se každoročně zvyšuje a zásoby se obrátí v nákladech vícekrát do roka.

5.2.5 Ukazatele financování

Ukazatele financování vhodné pro zhodnocení škol jsou zobrazeny v následující tabulce č. 15.

Tab. č. 15: Ukazatele financování škol v období 2010 – 2014 (v %)

Ukazatel	SOŠ prof. Švejcara	SPŠ strojnická	SPŠ strojnická a SOŠ prof. Švejcara			
	2010	2010	2011	2012	2013	2014
finanční nezávislost	26,740	96,871	95,840	89,080	83,189	80,609
věřitelské riziko	73,260	3,129	4,160	10,920	16,811	19,391
F _{FL}	3,740	1,032	1,043	1,123	1,202	1,241

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Dle Kraftové (2002) může být hodnota pod 30 % výrazem nestability municipální firmy, ovšem je třeba brát v úvahu to, že v SOŠ prof. Švejcara, jež má hodnotu 26,74 %, nevlastní žádný fixní majetek. Naopak SPŠ strojnické v roce 2010 dosahoval ukazatel hodnoty 96,87 %, tedy velmi vysokou finanční nezávislost. Ukazatel finanční nezávislosti neboli stability je spojen s ukazatelem věřitelského rizika. V případě SOŠ prof. Švejcara sebou nízká finanční nezávislost přináší vysoké věřitelské riziko. Cizí kapitál je tvořen pouze neúročeným cizím kapitálem, nenese s sebou žádné úroky, ale tento stav není příliš žádoucím, jelikož by s sebou mohl nést ohrožení finanční stability. Opačný případ byl opět u SPŠ strojnické, kde vysoká finanční stabilita je spojena s velmi nízkým věřitelským rizikem. Po sloučení škol do jednoho subjektu byla finanční nezávislost velmi výrazná, avšak postupně klesá. Tento klesající trend lze přisoudit růstu cizích zdrojů, konkrétně krátkodobých závazků vzniklých zapojením školy do projektů.

Finanční páka působí při absenci úročeného cizího kapitálu pozitivně, neboť úroková míra je nulová a cizí kapitál pak zvyšuje rentabilitu celkového kapitálu svou nižší nákladovostí (Kraftová, 2002). V případě škol působí finanční páka pozitivně.

5.2.6 Ukazatele investičního rozvoje/útlumu

Tyto ukazatele nám umožňují zjistit, v jakém stavu se nachází majetek školy.

Tab. č. 16: Ukazatele investičního rozvoje/útlumu škol v období 2010 – 2014 (v %)

Ukazatel	SOŠ prof. Švejcara	SPŠ strojnická	SPŠ strojnická a SOŠ prof. Švejcara			
	2010	2010	2011	2012	2013	2014
k _{ODM}	0,393	0,467	0,464	0,427	0,436	0,439

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Při výpočtu nebyl zahrnut dlouhodobý drobný majetek, jelikož ten je každoročně plně odepán a navyšoval by tak oprávký a zkresloval hodnotu ukazatele.

V tomto případě zjišťujeme míru opotřebení dlouhodobého odepisovaného majetku (neodepisovaný je z výpočtu vyloučen). Výsledné hodnoty značí střední opotřebení majetku a dle vývoje lze vidět, že se hodnoty ve sledovaných letech drží na podobné úrovni a majetek je tak postupně obnovován. SOŠ prof. Švejcara měla minimum majetku, proto sloučením hodnota ukazatele nebyla ovlivněna.

5.2.7 Ukazatele produktivity

Ukazatele produktivity jsou výrazem produkční schopnosti a výkonnosti. Pro jejich výpočet vycházíme z přidané hodnoty, která se liší od ziskového sektoru. Dle Kraftové (2007) u municipálních firem zjišťujeme přidanou hodnotu jako celkové výnosy včetně provozní dotace snížené o náklady v účtových skupinách 50 a 51. V tabulce č. 17 jsou vypočteny ukazatele produktivity, které jsou vhodné pro analýzu školy z kap. 2.2.8. Pro výpočet produktivity práce se bere v úvahu průměrný přepočtený počet pracovníků.

Tab. č. 17: Ukazatele produktivity škol v období 2010 – 2014 (v Kč)

Ukazatel	SOŠ prof. Švejcara	SPŠ strojnická	SPŠ strojnická a SOŠ prof. Švejcara			
	2010	2010	2011	2012	2013	2014
PP	456 848	387 213	423 395	461 295	482 700	485 912
Γ_K^*	4,967	0,290	0,338	0,406	0,416	0,380

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Jeden pracovník SOŠ prof. Švejcara v roce 2010 vyprodukoval 457 tis. Kč přidané hodnoty. Zatímco pracovník v SPŠ strojnické vyprodukoval 387 tis. Kč přidané

hodnoty. Po sloučení došlo k navýšení přidané hodnoty na jednoho pracovníka a produktivita se v jednotlivých letech nadále zvyšovala. Postupně docházelo k optimalizaci počtu zaměstnanců, což zvyšovalo produktivitu práce na zaměstnance.

Pokud odečteme od přidané hodnoty náklady na jednoho pracovníka, tak SOŠ prof. Švejcara zbylo pouze 0,8 % na úhradu ostatních nákladů. Ačkoliv je to velmi malá částka, škole to obecně stačí, protože provoz i mzdy byly finančně zabezpečeny. SPŠ strojnická měla v roce 2010 po odečtení osobních nákladů k dispozici 2,8 % přidané hodnoty na úhradu ostatních nákladů včetně odpisů. Po sloučení zbylo již 5 % přidané hodnoty a v roce 2014 zbylo 7,6 %.

Produktivita kapitálu u SOŠ prof. Švejcara značí, že se na 1 Kč kapitálu váže bezmála 5 Kč přidané hodnoty, což u toho ukazatele nebývá obvyklé. Opět se dá tato extrémní hodnota vysvětlit tím, že škola nemá téměř žádný majetek a svoji činnost provozuje v pronajaté budově, proto je i hodnota celkového kapitálu nízká a přidaná hodnota tak kapitál téměř 5krát převýšila. U SPŠ strojnické produktivita kapitálu dosáhla hodnoty 0,29, na 1 Kč kapitálu se váže pouze 0,29 Kč přidané hodnoty. Pozitivnější vývoj můžeme zaznamenat po sloučení, kdy se hodnota zvyšovala. Vlivem zvýšení kapitálu díky realizovaným projektům v roce 2014 hodnota opět poklesla.

5.3 Bonitní modely

Pro sestavení bonitních modelů zmíněných v kap. 2.2.9, využijeme hodnoty určitých ukazatelů zjištěných v předcházející kap. 5.2. Nejprve budou zobrazeny hodnoty pomocí modelů BAMF a poté budou využity modely KAMF a jejich hodnotící škály.

5.3.1 Model BAMF

V kapitole 2.2.9.1 byly definovány jednotlivé modifikace ukazatele BAMF. Pro názornost budou nyní zobrazeny v tabulce č. 18 hodnoty všech jeho modifikací. Při absenci podmínek pro zjištění ukazatele rentability, tj. kdy je ztrátová hlavní činnost pokryta ziskem z doplňkové činnosti, není možné zjistit hodnotu ukazatele v základní podobě, ale jen v jeho modifikaci bez ukazatele rentability.

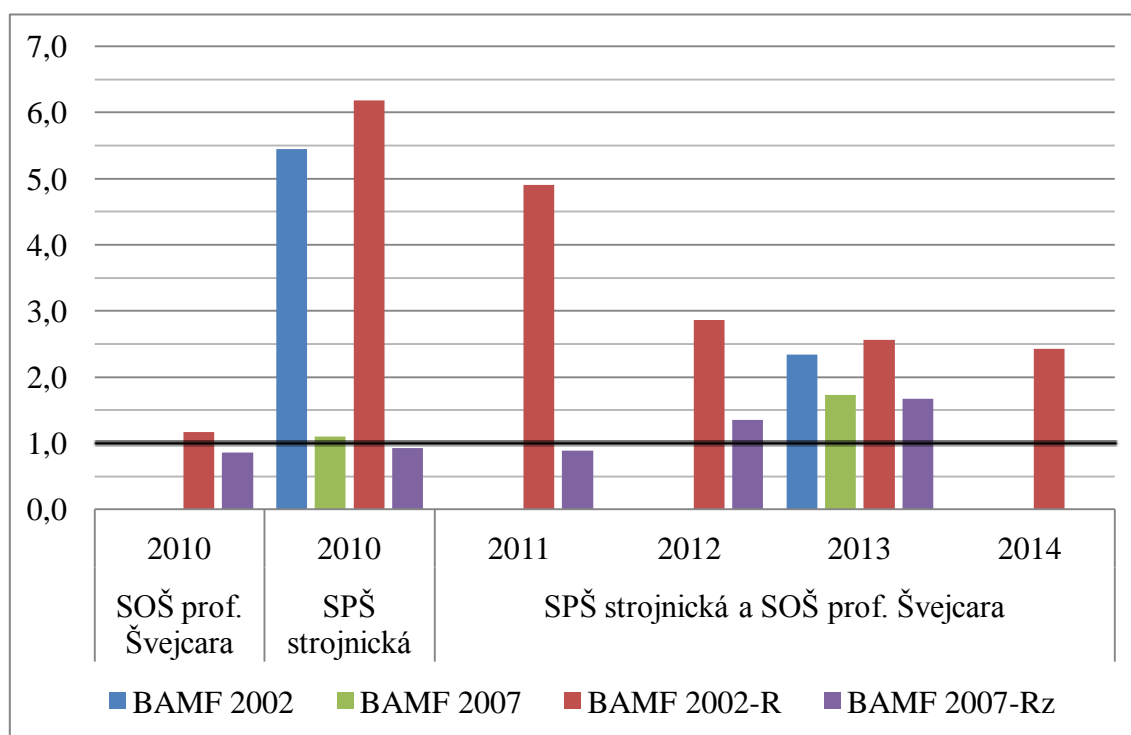
Tab. č. 18: Ukazatele bonity škol dle modelů BAMF v období 2010 – 2014 (v Kč)

Ukazatel	SOŠ prof. Švejcara	SPŠ strojnická	SPŠ strojnická a SOŠ prof. Švejcara			
	2010	2010	2011	2012	2013	2014
BAMF ₂₀₀₂	-	5,443	-	-	2,337	-
BAMF ₂₀₀₂ ^{-R}	1,167	6,184	4,904	2,859	2,560	2,423
BAMF ₂₀₀₇	-	1,103	-	-	1,729	-
BAMF ₂₀₀₇ ^{-Rz}	0,862	0,925	0,890	1,349	1,675	1,795

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Pro názornou představu a snadnější porovnání hodnot modelů BAMF, jsou výsledky zobrazeny v grafu na obrázku č. 4. Bude tak patrnější vývoj ukazatelů i jejich rozdílné hodnoty v závislosti na použití modifikace ukazatele BAMF. Referenční hodnota „1“ je v grafu zvýrazněna.

Obr. č. 4: Porovnání a vývoj bonity dle modelů BAMF v období 2010 – 2014

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Z obrázku č. 4 je zřejmý velký rozdíl hodnot bonity modelů BAMF z roku 2002 a 2007. Smyslem modelu BAMF je porovnávat výsledek s referenční hodnotou „1“, avšak téměř ve všech letech hodnoty zjištěné modelem z roku 2002 několikanásobně tuto hodnotu překračují. Projevuje se zde tak opodstatněnost kritiky Kraftové (2007) a nevhodnosti použití některých ukazatelů, které jsou součástí modelu a celkové

hodnocení zkreslují. Hodnoty jednotlivých ukazatelů jsou zobrazeny v příloze D. Největším problémem, který ovlivnil celý ukazatel BAMF, byl ukazatel financování, který se blíží v roce 2010 hodnotě 31. Je to však způsobeno tím, že SPŠ strojnická měla 31krát více vlastního kapitálu než cizího. U municipálních firem je běžné, že mají mnohem více vlastního kapitálu, proto ukazatel financování není vhodné použít a v modelu BAMF₂₀₀₇ byl vypuštěn.

V letech, kdy škola dosahovala ztráty z hlavní činnosti a zisku z doplňkové činnosti, jsou k dispozici údaje ze základní formulace ukazatele BAMF a modifikace bez ukazatele rentability. Můžeme tak porovnat, jak úhrada ztráty ze zisku doplňkové činnosti zapůsobila na celkové hodnocení bonity. Při použití modelů BAMF z roku 2002 vidíme, že lze pozorovat mírné zlepšení ukazatele bonity při vypuštění ukazatele rentability, a to jak v roce 2010, tak v roce 2013. V tom právě také spočívala kritika modelu BAMF₂₀₀₂ Kraftové (2007), že úhrada ztráty ziskem z doplňkové činnosti zhoršuje nelogicky hodnotu celkového ukazatele. Proto již v modifikaci BAMF₂₀₀₇ je tato nepřesnost odstraněna a můžeme tak vidět, že právě za použití upraveného ukazatele rentability „Rz“ je pozitivně zhodnocen vliv tohoto ukazatele na celkový výsledek a bonita dosahuje oprávněně vyšších hodnot.

Při porovnání hodnot modelů z roku 2002 a 2007 je patrné, že po modifikaci v roce 2007 dosahuje bonita škol všeobecně nižších hodnot. Kraftová (2007) hovoří o „zprísnění“ hodnocení prostřednictvím modelu BAMF₂₀₀₇. Po odstranění nedostatků, zmíněných v kapitole 2.2.9.1 i samotném ověření nedostatků na obr. č. 4, lze brát BAMF₂₀₀₇ jako lépe vypovídající o skutečnosti.

Nyní k samotnému hodnocení bonity. Smysl hodnocení podle modelu BAMF spočívá v porovnání s hodnotou „1“. Po výše uvedených úvahách budeme vycházet z modelu BAMF₂₀₀₇ a jeho modifikace. Před sloučením lze konstatovat, že bonita škol podle modelu BAMF₂₀₀₇^{-Rz} byla nedostatečná, nižších hodnot však dosahovala v případě SOŠ prof. Švejcara. U SPŠ strojnické je však vhodnější využít model BAMF₂₀₀₇, který přesněji vyjadřuje bonitu školy, a ta se tak jeví jako dostatečná. V roce sloučení byla bonita stále slabá, pod referenční hodnotou „1“. V dalších letech však můžeme spatřit hodnotu vyšší než „1“ a dále pozitivní vývoj se stále rostoucí bonitou sloučené školy.

5.3.2 Model KAMF

Dalším typem zjišťování bonity municipální firmy je klasifikační model KAMF. Budou přestaveny obě modifikace modelu KAMF z kapitoly 2.2.9.2. Bohužel model KAMF* se dá použít pouze u municipální firmy, která provozuje také doplňkovou činnost, z hodnocení bude SOŠ prof. Švejcara vyloučena – dosahovala by stejných výsledků jako v základním modelu KAMF.

Při bodovém hodnocení budeme vycházet z hodnocení jednotlivých ukazatelů dle stanovených škál, které jsou vyobrazené v kapitole 2.2.9.2. Stupnice hodnocení včetně bodového přiřazení je zobrazena v následující tab. č. 19.

Tab. č. 19: Stupnice hodnocení modelu KAMF

velmi dobrý	Dobrý	střední	špatný	alarmující
1	2	3	4	5

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Barevné odlišení jednotlivého bodového ohodnocení umožňuje přehledné zobrazení hodnoty jednotlivých ukazatelů.

Ohodnocení bonity pomocí modelu KAMF je provedeno pro všechny školy i roky a je zobrazeno v tabulce č. 20. Jednotlivé hodnoty jsou barevně označeny dle hodnotící stupnice z tab. č. 19.

Tab. č. 20: Hodnoty ukazatelů modelu KAMF 2010 – 2014 (v %)

Ukazatel	SOŠ prof. Švejcara	SPŠ strojnická	SPŠ strojnická a SOŠ prof. Švejcara			
	2010	2010	2011	2012	2013	2014
A	100,006	100,289	102,375	100,405	100,000	100,248
OL	123,904	98,472	139,008	175,323	174,461	210,609
obrat K	550,426	35,688	40,985	50,348	49,209	45,314
PH/ON	100,797	102,878	105,288	106,810	110,890	108,235

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

K barevně označeným výsledkům jsou v následující tabulce č. 21 přiřazeny body a je stanoven aritmetický průměr těchto ukazatelů, který označuje celkovou bonitu školy v daný rok.

Tab. č. 21: Bodové ohodnocení ukazatelů dle modelu KAMF 2010 – 2014 (v %)

Ukazatel	SOŠ prof. Švejcara	SPŠ strojnická	SPŠ strojnická a SOŠ prof. Švejcara			
	2010	2010	2011	2012	2013	2014
A	1	1	1	1	2	1
OL	3	3	3	3	3	3
obrat K	1	5	5	5	5	5
PH/ON	4	4	4	4	4	4
Průměr	2,250	3,250	3,250	3,250	3,500	3,250

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Z tabulek č. 20 a 21 můžeme vidět velkou podobnost hodnot u jednotlivých ukazatelů. Mimo obrat kapitálu u SOŠ prof. Švejcara spadají hodnoty do stejné hodnocené škály. Důvod, proč SOŠ prof. Švejcara má velmi dobré hodnocení obratu kapitálu, je již mnohokrát zmíněný, velmi malý objem kapitálu oproti SPŠ strojnické. Nejlepší hodnocení bonity tedy získala SOŠ prof. Švejcara, a to 2,25. Nejhorší bonity dosáhla již sloučená škola v roce 2013, a to 3,5. Nejhorší hodnoty oproti jiným rokům dosáhla díky ukazateli autarkie na bázi celkových výnosů a nákladů, který zobrazoval vyrovnané výnosy a náklady v daném roce, jež byly hodnoceny jako dobré.

Jelikož SPŠ strojnická, po sloučení SPŠ strojnická a SOŠ prof. Švejcara, provozuje také doplňkovou činnost, lze v tomto případě použít modifikovaný model KAMF*. Hodnoty ukazatelů tohoto modelu jsou zobrazeny v následující tabulce č. 22.

Tab. č. 22: Hodnoty ukazatelů modelu KAMF* 2010 – 2014 (v %)

Ukazatel	SPŠ strojnická	SPŠ strojnická a SOŠ prof. Švejcara			
	2010	2011	2012	2013	2014
A	99,885	102,108	100,386	99,806	100,089
Γ _{NDČ}	69,607	37,211	3,752	31,730	27,439
Z"	99,219	-	-	100,000	-
OL	98,472	139,008	175,323	174,461	210,609
obrat K	35,688	40,985	50,348	49,209	45,314
PP/ON	102,878	105,288	106,810	110,890	108,235

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Oproti modelu BAMF se barevné ohodnocení mírně změnilo. Ukazatele autarkie výnosů a nákladů zahrnují pouze hlavní činnost. Ukazatel pokrytí ztráty hlavní činnosti ziskem z doplňkové činnosti lze zjistit pouze ve ztrátových letech a v ziskových letech se tento ukazatel nehodnotí ani nezahrnuje do celkového výsledku.

Barevně označeným výsledkům jsou v následující tabulce č. 23 přiřazeny body a dle aritmetického průměru je stanovena celková bonita školy v daném roce.

Tab. č. 23: Bodové ohodnocení ukazatelů dle modelu KAMF* 2010 – 2014 (v %)

Ukazatel	SPŠ strojnická	SPŠ strojnická a SOŠ prof. Švejcara			
	2010	2011	2012	2013	2014
A	3	1	1	3	1
$\Gamma_{ND\check{C}}$	1	1	4	1	2
Z"	3	-	-	2	-
OL	3	3	3	3	3
obrat K	5	5	5	5	5
PP/ON	4	4	4	4	4
Průměr	3,167	2,800	3,400	3,000	3,000

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Z tabulek č. 22 a 23 jsou první 3 ukazatele odlišné od základního modelu KAMF a jsou zde vidět i rozdílné hodnoty u jednotlivých ukazatelů. Poslední 3 ukazatele jsou totožné s modelem KAMF, a opět je zde u jednotlivých ukazatelů patrná shoda hodnot v jednotlivých letech.

V modelu KAMF* vychází po bodovém hodnocení nejlepší bonita s hodnotou 2,8 pro rok 2011. Naopak nejhorší hodnoty 3,4 je dosaženo v roce 2012. Špatného ohodnocení dosáhla škola oproti jiným rokům v oblasti rentability doplňkové činnosti.

Všeobecně však doplňková činnost zlepšuje hodnocení bonity škol, jelikož v modelu KAMF* dosahuje obecně škola lepších výsledků než v modelu KAMF.

6 Zhodnocení ekonomické efektivity sloučení

Na základě provedené finanční analýzy a dalších analýz bude v této kapitole provedeno zhodnocení ekonomické efektivity sloučení.

6.1 Zhodnocení finanční analýzy

Z hlediska ukazatelů autarkie je škola soběstačná, hodnoty autarkie se každoročně pohybují okolo 100 %, tedy že škola je schopná pokrýt své náklady z výnosů, což je v případě příspěvkové organizace cílem.

Ukazatele rentability potvrdily to, proč je doplňková činnost zřízena, aby podporovala hlavní činnost. Při doplňkové činnosti jsou využívány volné kapacity školy, které jí přináší prostředky navíc nad rámec své hlavní činnosti.

V oblasti likvidity škola dosahuje každoročně stále vyšších hodnot, nad rámec doporučených, což je však logicky vysvětleno nutným držením peněžních prostředků na mzdy i provoz, dále také zvýšenými pohledávkami z důvodu zapojení školy do mnoha projektů.

Ukazatele aktivity se v případě municipálních firem berou za vedlejší, není k nim třeba přikládat důraz. Pokud jde o kapitál, tak se zde projevila velká odlišnost škol ohledně velikosti majetku. Obrát pohledávek roste s růstem pohledávek a zapojením školy do projektů.

Ukazatele financování potvrzují, že je škola z finančního hlediska stabilní. Před sloučením se SOŠ prof. Švejcara díky vysokým hodnotám cizího kapitálu jevila jako méně stabilní, avšak sloučení do jednoho subjektu hodnoty stabilizovalo na pozitivní úrovni.

Vývoj míry opotřebení dlouhodobého majetku značí, že je majetek školy postupně obnovován. Majetek vykazuje střední opotřebení a nejsou zde tlaky na jeho naléhavou obnovu.

Produktivita práce na jednoho zaměstnance se u obou škol před sloučením lišila. Vyšší hodnoty dosahoval jeden pracovník SOŠ prof. Švejcara, než jeden pracovník SPŠ strojnické. Sloučením se produktivita práce jednoho subjektu dostala na úroveň průměru hodnot před sloučením. Pozitivní efekt je možné spatřit v rostoucí hodnotě produktivity v následujících letech.

Bonita z hlediska modelu BAMF v jednotlivých letech stále roste. Nejnižší hodnoty dosahovaly školy ještě před sloučením a v roce sloučení. Dále již dosahuje ukazatel bonity pozitivních hodnot. Bonita za použití bodového hodnocení modelu KAMF je zhodnocena jako střední, tedy stupněm 3. Neznačí tedy stav, který by ohrožoval organizaci, ani stav velmi dobrý.

6.2 Ekonomický přínos sloučení

Provedená finanční analýza pozitivně zhodnotila ekonomickou situaci školy, avšak přesně nevyjádřila jednoznačný efekt sloučení. Z provedené finanční analýzy je patrné, že škola jako jeden subjekt dosahuje převážně příznivých hodnot v oblasti jednotlivých dílčích ukazatelů.

V této kapitole bude ekonomický efekt sloučení názorně zhodnocen. Bude zaměřena na příspěvky, které škola dostává od státu i od svého zřizovatele – Plzeňského kraje a jakého efektu bylo dosaženo sloučením.

Zřetelný efekt sloučení je možno vyjádřit na příkladu osobních nákladů na jednoho zaměstnance (zam.). V následující tabulce č. 24 je vyjádřena hodnota celkových osobních nákladů (ON) škol v jednotlivých letech, přepočtený počet zaměstnanců a hodnota ON na jednoho přepočteného zaměstnance.

Tab. č. 24: Osobní náklady na jednoho zaměstnance

Položka	SOŠ prof. Švejcara	SPŠ strojnická	SPŠ strojnická a SOŠ prof. Švejcara			
	2010	2010	2011	2012	2013	2014
Přepočtený počet zam.	50,792	111,005	122,735	133,302	130,657	128,141
Osobní náklady	23 024 366	41 780 270	49 355 586	57 570 843	56 874 620	57 528 102
ON na zam.	453 307	376 382	402 131	431 883	435 297	448 944

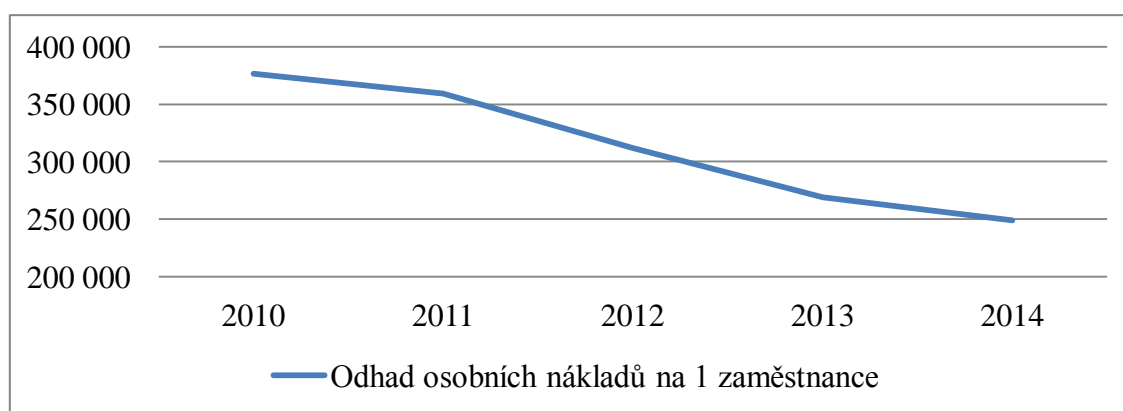
Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Před sloučením byla hodnota osobních nákladů na jednoho zaměstnance škol velmi rozdílná. Na jednoho pracovníka SPŠ strojnické připadalo o 77 tis. Kč méně než u SOŠ prof. Švejcara. Nižší hodnota je mírně ovlivněna i vyšším počtem nepedagogických pracovníků v SPŠ strojnické, kteří mají přirozeně i nižší osobní náklady. Avšak důležitým poznatkem je, že SPŠ strojnická měla mnohem méně prostředků na mzdy

a ostatní osobní náklady svých zaměstnanců. Prostředky na mzdy se odvíjí, jak již bylo řečeno v kapitole 3.1, od počtu žáků. Počet žáků souvisí s naplněností tříd, jelikož jeden učitel musí učit ve třídě neohledně na počet žáků. I když bude mít ve třídě 30 žáků či 18, prostředky na mzdu tohoto učitele přijdou pouze na ty žáky, které tam ve skutečnosti má. V tom spočívá hlavní odlišnost těchto škol. Naplněnost tříd v SOŠ prof. Švejcara byla téměř stoprocentní (zjednodušeně lze vycházet z naplněnosti školy, která byla v roce 2010 naplněna z 90 %, viz kapitola č. 4.1.2). Pro rok 2010 bylo průměrně 28,3 žáků ve třídě. SPŠ strojnická neměla plně naplněné třídy, některé obory byly sloučeny do jedné třídy (možno použít pro zjednodušení kapacitu školy, která byla v roce 2001 naplněna z 50 %, viz kapitola č. 4.1.1). Průměrná naplněnost tříd byla 20,5 žáků (Interní zdroje školy, 2015).

Jaký vývoj by následoval v případě nesloučení škol v případě SPŠ strojnické je nastíněno na následujícím obrázku č. 5.

**Obr. č. 5: Odhad osobních nákladů na 1 zaměstnance SPŠ strojnické
2010 – 2014 (v Kč)**

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

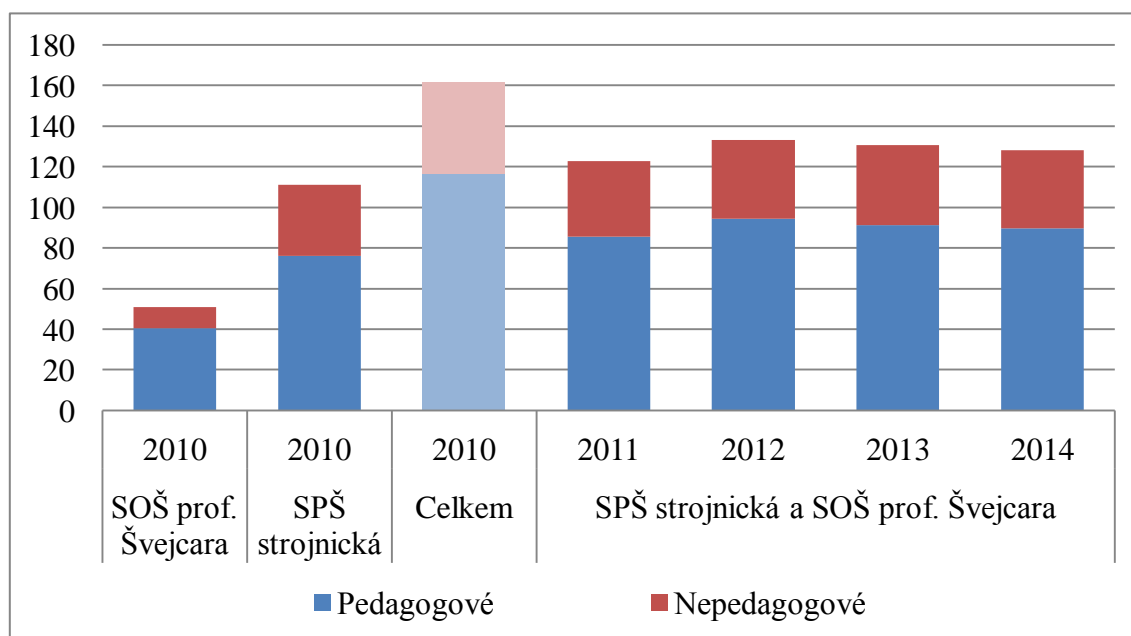
Tento odhad vychází z předpokladu nezměněného počtu zaměstnanců ve sledovaných letech, nepředpokládalo by se jejich výrazné snížení z důvodu zajištění kvality výuky. Pro zjištění osobních nákladů na jednoho zaměstnance v následujících letech byly použity úpravy odvíjející se od počtu žáků, jelikož dle počtu žáků je poskytován příspěvek. Dále jsou porovnány počty žáků ve sledovaných letech s počtem žáků v roce 2010, který bereme jako základ. Tímto indexem klesající tendence jsou upraveny osobní náklady roku 2010. Takto je získán odhad, který by při nezměněném počtu zaměstnanců a při snižujícím se počtu žáků, obdržela škola přímými dotacemi na platy a ostatní

osobní náklady zaměstnanců. Hodnota osobních nákladů na jednoho zaměstnance by tak klesla přibližně o jednu třetinu, což by výrazně ohrozilo činnost školy, která by se projevila nedostatečným ohodnocením pedagogů a jejich následným odchodem či propouštěním zaměstnanců. Tím by také došlo ke snížení kvality výuky a k všeobecné nespokojenosti.

Sloučením škol bylo možné počet pracovníků optimalizovat. Ve všeobecně vzdělávacích předmětech vyučovaných na obou školách byla 80% shoda. Tím mohl například učitel českého jazyka učit na oborech humanitních i strojírenských a kvalita tím nebyla nijak ovlivněna. Podobné to je i v případě nepedagogických pracovníků, jako školník, vrátný, správce sítě, pracovníci ekonomického úseku atd. Nadále již tyto pozice nebylo nutno na obou školách duplikovat. Optimalizací počtu zaměstnanců došlo k navýšení ON na jednoho zaměstnance.

Vývoj přepočteného počtu zaměstnanců škol před sloučením, a poté jako jednoho subjektu je zobrazen na následujícím obrázku č. 6. Zaměstnanci jsou rozděleni na pedagogické a nepedagogické zaměstnance.

Obr. č. 6: Přepočtený počet zaměstnanců školy 2010 – 2014

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Rok 2011 je zkrácen prvním pololetím, kdy byly školy ještě samostatné, a tak průměrný přepočtený počet zaměstnanců za rok 2011 je ovlivněn započtením pouze zaměstnanců SPŠ strojnické a snižuje tak celkovou hodnotu. Proto nyní bude porovnán

celkový počet zaměstnanců před sloučením s rokem 2012, kdy byla data úplná a škola se stačila vypořádat se změnou.

Sloučením došlo k roku 2012 k celkovému úbytku 28,5 přepočteného zaměstnance (33 evidenční počet), resp. 22 pedagogů a 6,5 nepedagoga. Došlo tak k úspoře přibližně 10 mil. Kč, které se mohly přerozdělit mezi ostatní zaměstnance. Na jednoho zaměstnance tak byly roční osobní náklady vyšší o 76 tis. Kč, než kdyby se přímé prostředky na vzdělávání rozdělovaly podle celkového počtu zaměstnanců v roce 2010. Z hlediska nepedagogů se ponížily duplikované funkce. Ze dvou vrátnic zůstala jen jedna, ubyli tedy vrátní, k jednomu řediteli postačila jedna sekretářka, knihovny obou škol se sloučily do jedné. Zajímavým faktorem je i úbytek zástupců ředitele. Celkem ubyli 3 zástupci ředitele a současný ředitel má pouze dva zástupce. Při snižování počtu pedagogických pracovníků se nejprve propustili ti, kteří již byli v důchodovém věku. V dalším kroku však muselo přijít na řadu i propouštění zaměstnanců v produktivním věku. Škola tak pro nadbytečnost propustila několik pedagogů při maximálním zachování kvality výuky.

Příspěvky na provoz poskytované krajským úřadem slouží k zabezpečení provozu a s tím souvisejícími i náklady na energie. V následující tabulce č. 25 budou pro názornější srovnání vypočteny hodnoty nákladů na energie a provozní příspěvek na jednoho žáka umožňující porovnání.

Tab. č. 25: Náklady na energie přepočtené na jednoho žáka

Položka	SOS prof. Švejcara	SPŠ strojnická	SPŠ strojnická a SOS prof. Švejcara			
	2010	2010	2011	2012	2013	2014
Počet žáků	566	753	1 285	1 134	1 026	970
Energie	852 204	5 671 588	5 257 182	6 023 616	6 727 079	5 780 547
na žáka	1 506	7 532	4 091	5 312	6 557	5 959
Provozní příspěvek	2 700 0000	8 370 631	11 419 000	11 980 000	10 833 000	12 687 000
na žáka	4 770	11 116	8 886	10 564	10 558	13 079
<i>Podíl energií (%)</i>	<i>31,56</i>	<i>67,67</i>	<i>45,94</i>	<i>50,18</i>	<i>61,95</i>	<i>45,47</i>

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Z výsledků je zřejmý velký rozdíl v nákladovosti obou škol na jednoho žáka. Technické obory vyžadují mnohem větší energetickou náročnost a ta se odvíjí i v nákladech. Na

svůj provoz dostávají školy příspěvek, který je zde také přepočten na jednoho žáka. Vyšší příspěvek na provoz je způsoben vyšší náročností technických oborů.

Pro porovnání je vypočten procentuální podíl energií na celkovém provozním příspěvku. Je možné si povšimnout velké rozdílnosti obou škol před sloučením. Jedna třetina provozního příspěvku SOŠ prof. Švejcara je použita na energie. U SPŠ strojnické tvoří dvě třetiny provozního příspěvku náklady na energie. Z provozního příspěvku tedy škole nezbylo mnoho disponibilních prostředků na svůj rozvoj. V absolutní částce byla hodnota na provoz mimo energií téměř srovnatelná. Ale SPŠ strojnická na svůj provoz logicky potřebovala vyšší objemy prostředků. Musela totiž udržovat všechny své budovy (náklady na opravy a udržování přesahovaly 1 mil. Kč v roce 2010), zabezpečit materiálně výuku (necelé 2 mil. pro rok 2010). Pro SPŠ strojnickou jsou tyto náklady přibližně 5krát větší než v případě SOŠ prof. Švejcara. Avšak SPŠ strojnická měla oproti SOŠ prof. Švejcara navíc prostředky ze své produktivní činnosti, pronájmu a také z doplňkové činnosti. Sloučením škol se situace optimalizovala a přibližně polovina provozního příspěvku slouží k úhradě energií.

Na příkladu mezd a energií byl prokázán kladný efekt sloučení. Školám, především SPŠ strojnické, hrozila neufinancovatelnost do budoucna. Právě včasným sloučením se předešlo problémům, které by vznikly. Škola tak dnes jako jeden subjekt nadále funguje a rozvíjí se bez nutnosti nepříznivých ekonomických opatření (není potřeba snižovat počty pracovníků nebo snižovat jejich ohodnocení, tj. nenárokovou složku mzdy, jež tvoří odměny a osobní příplatek).

7 Návrhy na zlepšení hospodaření školy

Možnosti zlepšení hospodaření školy bude opět rozděleno do dvou směrů. Jeden, zaměřený na přímé výdaje na vzdělávání, tedy mzdy, a druhý na provozní výdaje.

7.1 Přímé výdaje na vzdělávání

Přímé výdaje na vzdělávání se odvíjejí od počtu žáků. Aby bylo dosaženo vyšších prostředků a odpovídajícího ohodnocení zaměstnanců, musí se zvýšit i počet žáků a především naplněnost tříd.

Činnost školy by se mohla více zaměřit na propagaci. Jak bylo zmíněno v představování školy, v Plzni existují 4 průmyslové školy, boj o žáka technického směru je tedy zřejmý. Nepříznivým jevem v oblasti technického vzdělávání jsou dle ředitele školy Ing. Rostislava Študenta (2010) i mylné představy dětí i rodičů o studiu technických oborů. Obávají se náročnosti studia a nemají informace o dalším uplatnění absolventů, natož o jejich pracovních i platových podmínkách. Dnešní doba si opět vyžaduje technicky vzdělané odborníky. Dalším nepříznivým jevem je demografický vývoj, kdy s úbytkem dětí bojují všechny školy v ČR.

Nedostatek technicky vzdělaných odborníků pociťuje i společnost. Proto škola spolupracuje se zřizovatelem, Úřadem práce ČR – krajskou pobočkou v Plzni, Regionální hospodářskou komorou Plzeňského kraje, firmami a vysokými školami. Společně se snaží zvrátit snižující se počet technických absolventů, rozvíjet jejich znalosti požadované trhem a poskytovat přístup k nejnovějším technologiím.

Tříleté obory technického směru zakončené výučním listem jsou již ze strany Plzeňského kraje podporovány v celém kraji. Každý žák učebního oboru s technickým zaměřením dostává v prvním ročníku zdarma sady s ručním náradím a žáci podporovaných oborů při splnění podmínek dostávají příspěvek na ubytování na domovech mládeže. Zaměstnavatelé žákům tříletých oborů poskytují stipendium po celou dobu studia s tím, že po absolvování nastoupí do jejich firmy a setrvávají tam alespoň 3 roky. Maturitní obory technického směru nejsou na škole oproti tříletým oborům tímto způsobem nijak podporovány, proto se zde nabízí i podpora žáků maturitních oborů. Například využít dosavadních kontaktů se zaměstnavateli a prohloubit spolupráci i s žáky maturitních oborů. Další možností je i zvýšení spolupráce se Západočeskou univerzitou v Plzni.

Škola se účastní náborů žáků devátých tříd ze základních škol. Na tyto školy jezdí spolu se zaměstnavateli a jejich prostřednictvím je škola propagována. Zaměstnavatelé nabízejí práci právě po absolvování školy technického směru. I při dalších akcích školy, např. dni otevřených dveří se škola prezentuje jako kvalitní přes doporučení zaměstnavatelů, kteří se těchto akcí účastní. Zaměstnavatelé tak dávají nabídku zaměstnání, jistoty a financí. Škola hraje pouhého prostředníka, jak danou pozici získat. Výběr školy žákem je výrazně ovlivněn jeho rodiči. Proto je nutné zaměřit se na propagaci školy tak, aby se všechny tyto informace dostaly i k rodičům žáků základních škol. Proto se jako efektivní ukazuje systematická spolupráce se základními školami. Vhodné je, aby se škola zaměřovala na akce, kde budou přítomni jak žáci, tak i jejich rodiče. Se žáky základních škol by bylo možné pořádat nejrůznější akce, kroužky, soutěže či exkurze do firem.

Dále se opět prostřednictvím zřizovatele snaží nalákat žáky díky programu Motivace pro technické vzdělávání mládeže v Plzeňském kraji. Program je zaměřen na motivaci žáků 9. ročníků základních škol. Střední školy organizují technické kroužky, ve kterých si žáci základních škol prakticky vyzkouší práci s materiálem. Žáci chodí přímo na školu podle svého zájmu a mohou se tak seznámit i s prostředím školy. Tento program by mohl být vylepšen tím, že by byli zapojeni i zaměstnavatelé, kteří spolupracují se právě se SPŠ strojnickou a SOŠ prof. Švejcara. Zaměstnavatelé by mohli vzít žáky v rámci kroužků do firem a viděli by tak praktický přínos vybraného technického oboru.

Současné aktivity školy v podpoře technického vzdělávání jsou pro školu významné a je důležité, aby v nich škola i nadále pokračovala s maximálním zapojením.

V případě humanitních oborů, kterých je po Plzni také mnoho, by bylo vhodné zdůraznit odlišnost od ostatních škol, či modernizovat názvy oborů. V případě oboru „Informační služby – knihovnictví“ není pro dnešní generaci příliš atraktivní název. Avšak v tomto oboru žáci pracují s informačními systémy, které se dnes používají ve většině firem. Názvem, který by obsahoval právě slova „informační systémy“ by bylo přidáno na atraktivitě oboru. Od jiných škol v Plzni se humanitní směry na SPŠ strojnické a SOŠ prof. Švejcara liší tím, že jsou zaměřeny více do veřejného sektoru než jen na tržní sektor. I v tomto případě by škola měla propagovat pozitiva, která žáci po úspěšném absolvování mohou získat.

Propagace školy skrze masmédiá se nejeví jako vhodná pro tento typ organizace. Aby fungovala, musí být masivní, jinak by neměla žádný význam. Velké mediální reklamy si škola dovolit nemůže a bylo by to tak plýtvání veřejnými prostředky. Lepší cestou je zaměřit se na kvalitu školy a její úspěchy, aby naopak samy sdělovací prostředky měly zájem informovat veřejnost o daných skutečnostech, které by zviditelnily školu v očích veřejnosti.

Nejlevnější propagací jsou vlastní webové stránky školy. Webové stránky by měly být profesionální a přehledné. Na nich je dobré zveřejňovat významné události školy pro žáky i veřejnost, úspěchy žáků v soutěžích a další činnosti školy a jejích žáků.

7.2 Provozní prostředky

Velká část provozních prostředků je investována do energií a oprav a udržování majetku. Hlavní budova na Klatovské třídě má dvě části, jedna byla postavena v padesátých letech minulého století a druhá za první republiky a dílny taktéž. Budova odborného výcviku v Tylově ulici pochází rovněž z období první republiky. Všechny tyto budovy jsou však nezateplené, s netěsnícími okny a dalším nevyhovujícím technickým vybavením.

Vhodné by bylo využít dotační program Evropské unie na zateplení budovy. Po té, co je již v celé budově jedna škola, nikoliv dvě, by zateplení celé budovy mohlo proběhnout bez komplikací. V současné době se čeká na vyhlášení výzev v novém programovacím období v operačním programu životní prostředí.

Celkovou opravou školy, která by byla z většiny pokryta z evropských fondů a zbytkem ze strany zřizovatele, by se vyřešila do budoucna stále narůstající hodnota energií a oprav.

Nejenom budova činí školu energeticky náročnou, ale také její zastaralé vybavení. V budově jsou staré rozvody elektřiny ještě z padesátých let. Topení v areálu školy je taktéž zastaralé a způsobuje nemalé tepelné ztráty. Na tyto oblasti však nelze očekávat prostředky z Evropských fondů. Jedinou možností je investiční příspěvek od zřizovatele. Návrhovat takovýchto investic by však byla dlouhodobá, a jak bývá zvykem, projekty s dlouhou dobou návratnosti nejsou realizovány. Škola by tak musela činit postupně ze svých zdrojů, které má běžně k dispozici.

Z pronájmů v současnosti získává škola každoročně přibližně 1,5 mil. Tyto příjmy by mohla navýšit. Škola pronajímá tělocvičnu, dílny, auly a další prostory. Dalšími prostory je např. knihovna města Plzně, která ve volných prostorách školy provozuje knihovnu.

Více prostředků by mohla škola získat z pronájmu své tělocvičny. V současnosti je tělocvična v časech mimo výuku nabízena, ale kapacita není plně využita. Pro to, aby mohla být plně využita, by mohla jednoduše pomoci zmínka o možnosti pronájmu tělocvičny na webových stránkách školy. Na webových stránkách totiž můžeme nalézt možnost pronájmu malé a velké auly i svářečské dílny, ale tělocvičny nikoliv.

Doplňková činnost nese každoročně nemalé prostředky do rozpočtu školy. V prostorách dílen se nachází stroje potřebné pro výuku. Avšak i při kurzech svářečské školy a odborných kurzech jsou tyto stroje hojně využívány. Opět jsou zde rezervy ve využívání těchto vybavených prostor. Jelikož má škola dostatek strojů, bývá u firem pronajímajících si prostory dílen oblíbená. Pronájem svářecí školy slouží i pro tzv. vyšší svářecí personál (tzn. vyšší stupně svářecích kurzů). Škola provozuje pouze základní kurzy. Tyto pronájmy jsou pronájemem prostorů a také personálu, který má možnost patřičného zaškolení. Škola tak nezískává jen finanční prostředky, ale i její zaměstnanci se dále vzdělávají. Tato spolupráce by stála za to prohloubit, nepřináší pouze prostředky škole, ale zvyšuje se i odbornost zaměstnanců, kteří mohou dále zajišťovat vyšší kvalitu výuky.

Díky své vybavenosti a odbornosti může škola dále využít svůj potenciál a rozšířit svoji činnost. Díky dosud poskytovaným službám se zde nabízí možnost dalšího vzdělávání dospělých. Jeho potřeba vyplývá z požadavků trh. Dosavadní rekvalifikace jsou většinou zajišťovány pro konkrétní firmy. Nabízí se tak možnost spolupráce s Úřadem práce ČR při zajišťování rekvalifikací nezaměstnaným. Druhou oblastí zájmu mohou být již zaměstnaní dospělí. Ti totiž často ve svém zaměstnání nemají možnost zvyšování své dosavadní kvalifikace. Na škole by tak tuto možnost získali, a to např. v různých modulech, podle individuálních odborných potřeb. Výuka by probíhala formou kurzů obdobně jako svářečská škola a zajisté by škole přinesla taktéž nemalé finanční prostředky. Před tímto krokem by se škola musela stát autorizovanou osobou, s právem vydávat kvalifikační osvědčení.

Do budoucna by se škola měla zaměřit na čerpání prostředků z Evropských fondů v novém programovém období. Pomocí programů „Regionální operační program“ (ROP) a „Výzkum, vývoj a vzdělávání“ by škola mohla využít programů na zvyšování kvality ve vzdělávání, tzn. vybavení učeben novými moderními technologiemi, vzdělávání pedagogů.

Závěr

Práce se zabývala hospodařením Střední průmyslové školy strojnické a Střední odborné školy profesora Švejcara, Plzeň, Klatovská 109. Cílem bylo zhodnotit efektivnost hospodaření této školy po sloučení dvou odlišných škol v jeden subjekt a následně navrhnout možná doporučení pro zlepšení hospodaření. V práci bylo ověřováno, zda sloučení přineslo z hlediska hospodaření kladný efekt.

Nejprve je charakterizován neziskový sektor a organizace v něm působící. Neziskový sektor má ve finančním řízení svá specifika, která jsou odlišná od běžných tržních subjektů. Následně byla provedena finanční analýza škol, na jejímž základě byla ověřena současná pozitivní hospodářská situace školy. Škola je zhodnocena jako soběstačná, výnosy zahrnující dotace na provoz i na přímé výdaje na vzdělávání a výnosy z činnosti školy pokrývají veškeré náklady organizace. Ukazatele rentability potvrzují provoz doplňkové činnosti, jakožto efektivní využití volných kapacit přinášejících zisk. Nadměrná likvidita školy je dána charakterem organizace, která je nucena držet finanční prostředky poskytované zřizovatelem na svoji činnost. Z hlediska ukazatelů financování je škola stabilní. V případě produktivity práce byly zjištěny významné rozdíly mezi nesloučenými školami, které se však sloučením dostaly na patřičnou úroveň.

V současnosti je již škola stabilizovaná, sloučením byl optimalizován počet zaměstnanců, mezi které je rozdělen objem prostředků získávaných dle počtu žáků v jednotlivých oborech. I počet žáků lze očekávat jako stabilizovaný. Škola činí dostatečné kroky k udržení stálého počtu žáků i přes negativní demografický vývoj. Už od roku 2013 do současnosti je možné pozorovat srovnatelný počet žáků na škole.

Při hodnocení bonity školy byly použity modely BAMF a KAMF. Model BAMF byl použit v původní podobě z roku 2002 a modifikaci z roku 2007, kde bylo potvrzeno, že novější modifikace přesněji zobrazuje skutečnou bonitu školy s očištěnými ukazateli, jež původní model zkreslovaly. Bonita školy je zhodnocena jako střední, což neohrožuje školu a při dosavadním vývoji je možné do budoucna očekávat zlepšení hodnoty.

Přínos sloučení byl zobrazen na osobních nákladech zaměstnanců škol. Osobní náklady na jednoho zaměstnance byly u nesloučených škol velmi rozdílné. V případě nesloučení by byla ohrožena činnost zejména SPŠ strojnické, jelikož byla více postižena úbytkem

žáků, od kterého se odvíjí i finanční prostředky školy. Škola by neměla dostatek prostředků na patřičné ohodnocení zaměstnanců, jež by ohrozilo i kvalitu výuky. Sloučením škol tak mohlo dojít k optimalizaci počtu zaměstnanců a jejich odpovídajícímu ohodnocení za nesnížené kvality výuky.

Školy byly porovnány i z provozního hlediska, tedy přes náklady na energie přepočtené na jednoho žáka. Energeticky náročnější SPŠ strojnická dostávala vyšší příspěvky na provoz než SOS prof. Švejcara v absolutní výši. Relativní výše energií na celkovém provozním příspěvku však ukázala opak. Dvě třetiny provozního příspěvku SPŠ strojnické tvořily náklady na energie. SPŠ strojnická by byla tímto vývojem ohrožena. Sloučením se situace zlepšila a polovina provozního příspěvku postačuje k úhradě energií. Byl tak potvrzen přínos sloučení i v provozní oblasti školy.

Z provedených analýz se jako vhodné jeví, aby se škola soustředila na zvýšení počtu žáků, tím plynoucích přímých prostředků na financování a dále na snížení nákladů na energie. V návrhové části se vychází především z těchto problémů. Škola by se měla více zaměřit na propagaci a získávání počtu žáků. V současnosti škola provádí mnoho aktivit především k podpoře technického vzdělávání, proto by v této činnosti měla pokračovat a nadále své aktivity rozvíjet napříč všemi obory školy.

Pro zlepšení provozní činnosti je škála doporučovaných činností široká. Stále se zvyšující náklady na energie by byly do budoucna vyřešeny opravou budovy a jejího vybavení, které by bylo financováno především z Evropských fondů. Prostředky na provoz by škola mohla dále získat pronájemem volných prostor školy a rozšířením doplňkové činnosti v rámci volných kapacit, jelikož je škola technicky velmi dobře vybavena. Nelze opomenout ani možnosti využít Evropských fondů v novém programovacím období, a to prostřednictvím programů ROP a Výzkum, vývoj a vzdělávání.

Sloučení škol v jeden subjekt lze zhodnotit jako oprávněné. Bylo tak zabráněno negativnímu vývoji, jenž by ohrozil především SPŠ strojnickou, jakožto velkou školu s ubývajícím počtem žáků. Sloučením došlo ke stabilizaci hospodářské situace školy. Při současně platném způsobu financování škol by do budoucna neměla být škola z finančního hlediska ohrožena.

Seznam tabulek

Tab. č. 1: Model KAMF – ohodnocení ukazatelů.....	35
Tab. č. 2: Model KAMF* – ohodnocení ukazatelů.....	36
Tab. č. 3: Skutečný vývoj počtu žáků na středních školách	44
Tab. č. 4: Predikce vývoje počtu žáků na středních školách před sloučením.....	44
Tab. č. 5: Vertikální analýza aktiv za období 2010 – 2014	49
Tab. č. 6: Vertikální analýza pasiv za období 2010 – 2014.....	51
Tab. č. 7: Vertikální analýza nákladů a výnosů za období 2010 – 2014.....	52
Tab. č. 8: Horizontální analýza aktiv za období 2010 – 2014	53
Tab. č. 9: Horizontální analýza pasiv za období 2010 – 2014.....	54
Tab. č. 10: Horizontální analýza nákladů a výnosů za období 2010 – 2014	55
Tab. č. 11: Ukazatele autarkie škol v období 2010 – 2014.....	56
Tab. č. 12: Ukazatele rentability škol v období 2010 – 2014	57
Tab. č. 13: Ukazatele likvidity škol v období 2010 – 2014.....	58
Tab. č. 14: Ukazatele aktivity škol v období 2010 – 2014	59
Tab. č. 15: Ukazatele financování škol v období 2010 – 2014.....	60
Tab. č. 16: Ukazatele investičního rozvoje/útlumu škol v období 2010 – 2014.....	61
Tab. č. 17: Ukazatele produktivity škol v období 2010 – 2014.....	61
Tab. č. 18: Ukazatele bonity škol dle modelů BAMF v období 2010 – 2014	63
Tab. č. 19: Stupnice hodnocení modelu KAMF	65
Tab. č. 20: Hodnoty ukazatelů modelu KAMF 2010 – 2014	65
Tab. č. 21: Bodové ohodnocení ukazatelů dle modelu KAMF 2010 – 2014	66
Tab. č. 22: Hodnoty ukazatelů modelu KAMF* 2010 – 2014	66
Tab. č. 23: Bodové ohodnocení ukazatelů dle modelu KAMF* 2010 – 2014	67
Tab. č. 24: Osobní náklady na jednoho zaměstnance.....	69
Tab. č. 25: Náklady na energie přepočtené na jednoho žáka.....	72

Seznam obrázků

Obr. č. 1: Vývoj počtu žáků středních škol 2005 - 2015	45
Obr. č. 2: Struktura aktiv v období 2010 – 2014.....	49
Obr. č. 3: Struktura pasiv v období 2010 – 2014	51
Obr. č. 4: Porovnání a vývoj bonity dle modelů BAMF v období 2010 – 2014	63
Obr. č. 5: Odhad osobních nákladů na 1 zaměstnance SPŠ strojnické 2010 – 2014	70
Obr. č. 6: Přepočtený počet zaměstnanců školy 2010 – 2014	71

Seznam použitých zkratk

ČR	Česká republika
DČ	doplňková činnost
FKSP	fond kulturních a sociálních potřeb
HČ	hlavní činnost
HDP	hrubý domácí produkt
KÚ PK	Krajský úřad Plzeňského kraje
NOZ	nový občanský zákoník
MF	Ministerstvo financí
ON	osobní náklady
OPVK	Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
OŠMS	Odbor školství, mládeže a sportu
PK	Plzeňský kraj
ROP	Regionální operační program
SOŠ	Střední odborná škola
SPŠ	Střední průmyslová škola
ÚSC	územně samosprávný celek
zam.	zaměstnanec

Seznam použité literatury

ANHEIER, Helmut K. *Nonprofit organizations: theory, management, policy*. 2nd ed. London: Routledge, 2014. 579 s. ISBN 987-0-415-55047-5.

BOUKAL, Petr. *Nestátní neziskové organizace: (teorie a praxe)*. Vyd. 1. V Praze: Oeconomica, 2009. 303 s. Vysokoškolská učebnice. ISBN 978-80-245-1650-9.

BOUKAL, Petr. VÁVROVÁ, Hana. *Ekonomika a financování neziskových organizací*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2007. 89 s. ISBN 978-80-245-1293-8.

KISLINGEROVÁ, Eva a HNILICA, Jiří. *Finanční analýza: krok za krokem*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2008. xiii, 135 s. C.H. Beck pro praxi. ISBN 978-80-7179-713-5.

KRAFTOVÁ, Ivana. *Finanční analýza municipální firmy*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2002. 206 s. C.H. Beck pro praxi. ISBN 80-7179-778-2.

KRAFTOVÁ, Ivana. *Efektivnost veřejného sektoru regionu na mikroúrovni: modifikovaný model BAMF*. In CERS. Košice: Technická univerzita v Košiciach, 2007. s. 452-463. ISBN 978-80-8073-878-5.

MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace: vznik, účetnictví, daně*. 11. aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 2011. 254 s. Účetnictví. ISBN 978-80-7263-675-4.

NOVOTNÝ, Jiří a kol. *Ekonomika a řízení neziskových organizací: (zejména nevládních organizací)*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2004. 156 s. ISBN 80-245-0792-7.

PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav a JETMAR, Marek. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.

REKTOŘÍK, Jaroslav a kol. *Ekonomika a řízení odvětví veřejného sektoru*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Ekopress, 2007. 309 s. ISBN 978-80-86929-29-3.

SALAMON, Lester M. and ANHEIER, Helmut K. *The emerging nonprofit sector: An overview*. New York, Manchester: Manchester University Press, 1996. 168 s. ISBN: 0-7191-4871-0.

STEJSKAL, Jan, KUVÍKOVÁ, Helena a MAŤÁTKOVÁ, Kateřina. *Neziskové organizace - vybrané problémy ekonomiky: se zaměřením na nestátní neziskové*

organizace. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. 169 s. ISBN 978-80-7357-973-9.

VODÁKOVÁ, Jana aj. *Nástroje ekonomického řízení ve veřejném sektoru*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. 207 s. ISBN 978-80-7478-324-1.

Legislativní zdroje:

Směrnice MŠMT č. j. 28 768/2005-45, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 365/2010 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Elektronické zdroje:

Neziskovky.cz. *O neziskových organizacích*. [online] Praha: Neziskovky.cz, o. p. s., 2015, [cit. 15.2.2015]. Dostupné z:

http://www.neziskovky.cz/clanky/511_538_540/fakta_neziskovky-v_co-to-je-neziskovy-sektor-/

Krajský úřad Plzeňského kraje. *Schválený rozpočet Plzeňského kraje na rok 2015*. [online]. Plzeň: Krajský úřad Plzeňského kraje, 2013, Aktualizace 17. 2. 2014, [cit.

8.3.2015]. Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/clanek/schvaleny-rozpocet-plzenskeho-kraje-na-rok-2015>

Krajský úřad Plzeňského kraje. *Změny legislativy významně zasáhnou i neziskové organizace*. [online]. Plzeň: Krajský úřad Plzeňského kraje, 2013, Aktualizace 22. 11. 2013, [cit. 15.2.2015]. Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/clanek/zmeny-legislativy-vyznamne-zasahnou-i-neziskove-organizace>

Krajský úřad Plzeňského kraje. *Rozpis rozpočtu přímých výdajů ve školství na rok 2015*. [online]. Plzeň: Krajský úřad Plzeňského kraje, 2015, Aktualizace 25. 2. 2015, [cit. 28.2.2015]. Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/clanek/rozpis-rozpocetu-primych-vydaju-ve-skolstvi-na-rok-2015>

Střední průmyslová škola strojnická a Střední odborná škola profesora Švejcara, Plzeň, Klatovská 109 [online]. Plzeň: Střední průmyslová škola strojnická a Střední odborná škola profesora Švejcara, Plzeň, Klatovská 109, 2015. Aktualizace 22. 2. 2015, [cit. 22.2.2015]. Dostupné z: <http://www.spstrplz.cz/>

Ostatní zdroje:

GRUBER, Josef. *Almanach ke 125. výročí založení Střední průmyslové školy strojnické v Plzni*. Plzeň: APEX-ART, 2010.

PESTOFF, Victor. *The Third Sector and the Democratization of the Welfare State – Revisiting the Third Sector and State in Democracy and Welfare Theory*. Östersund: Research Report, 2005.

Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje. *Střední školy v Plzeňském kraji*. Plzeň: Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje, o.p.s., 2011.

ŠTUDENT Rostislav. Úvodní slovo ředitele. In: GRUBER, Josef. *Almanach ke 125. výročí založení Střední průmyslové školy strojnické v Plzni*. Plzeň: APEX-ART, 2010.

Interní zdroje:

Interní zdroje OŠMS. *Odbor školství mládeže a sportu Plzeňského kraje*, 2015.

Interní zdroje školy. *Střední průmyslová škola strojnická a Střední odborná škola profesora Švejcara, Plzeň, Klatovská 109*, 2015.

Seznam příloh

Příloha A: Rozvaha za období 2010 – 2014

Příloha B: Výkaz zisku a ztráty za období 2010 – 2014

Příloha C: Výkaz zisku a ztráty členěný na hlavní a doplňkovou činnost za období
2010 – 2014

Příloha D: Hodnoty ukazatelů modelů BAMF v období 2010 – 2014

Příloha A: Rozvaha za období 2010 – 2014 (v Kč)

Název položky	SOŠ prof. Švejcara	SPŠ strojnická	SPŠ strojnická a SOŠ prof. Švejcara			
	2010	2010	2011	2012	2013	2014
Aktiva celkem	4 757 773	151 596 509	155 758 616	147 451 756	155 530 775	172 531 605
Stálá aktiva	394 271	142 508 021	143 043 909	125 123 783	123 827 195	125 074 356
Dlouhodobý nehmotný majetek	0	45 000	92 034	64 626	55 158	45 690
Dlouhodobý hmotný majetek	394 271	142 463 021	142 951 875	125 059 157	123 772 037	125 028 666
Dlouhodobý finanční majetek	0	0	0	0	0	0
Dlouhodobé pohledávky	0	0	0	0	0	0
Oběžná aktiva	4 363 502	9 088 488	12 714 708	22 327 974	31 703 579	47 457 249
Zásoby	0	3 296 581	3 198 450	3 141 848	3 243 826	2 998 678
Krátkodobé pohledávky	44 774	1 120 579	508 334	7 124 097	15 145 843	18 701 696
Krátkodobý finanční majetek	4 318 729	4 671 328	9 007 923	12 062 029	13 313 911	25 756 874
Pasiva celkem	4 757 773	151 596 509	155 758 616	147 451 756	155 530 775	172 531 605
Vlastní kapitál	1 272 238	146 852 706	149 278 487	131 350 577	129 383 966	139 075 376
Jmění účetní jednotky a upravující položky	400 060	145 946 581	146 422 752	125 885 220	122 069 265	116 649 804
Fondy účetní jednotky	870 637	907 698	1 524 804	5 166 231	7 314 700	22 232 249
Výsledek hospodaření	1 541	-1 574	1 330 930	299 126	0	193 323
Cizí zdroje	3 485 535	4 743 803	6 480 129	16 101 179	26 146 809	33 456 228
Rezervy	0	0	0	0	0	0
Dlouhodobé závazky	0	0	0	9 221 297	18 515 364	21 226 523
Krátkodobé závazky	3 485 535	4 743 803	6 480 129	6 879 882	7 631 445	12 229 705

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Příloha B: Výkaz zisku a ztráty za období 2010 – 2014 (v Kč)

Název položky	SOŠ prof. Švejcara	SPŠ strojnická	SPŠ strojnická a SOŠ prof. Švejcara			
	2010	2010	2011	2012	2013	2014
Náklady celkem	26 186 469	53 946 472	62 357 151	73 940 135	76 535 566	77 988 038
Náklady z činnosti	26 175 163	53 918 523	62 328 042	73 806 655	76 389 666	77 917 858
Finanční náklady	11 306	27 949	29 109	0	0	0
Náklady na transfery	0	0	0	0	0	0
Daň z příjmů	0	157 250	148 670	133 480	145 900	70 180
Výnosy celkem	26 188 010	54 102 149	63 838 325	74 239 261	76 535 566	78 181 361
Výnosy z činnosti	573 093	4 003 010	3 185 512	2 643 089	3 848 707	2 368 211
Finanční výnosy	22 583	29 534	8 688	12 654	8 482	874
Výnosy z transferů	25 592 334	50 069 605	60 644 125	71 583 519	72 678 378	75 812 276
Výsledek hospodaření před zdaněním	1 541	155 676	1 481 174	432 606	145 900	263 503
Výsledek hospodaření běžného účetního období	1 541	-1 574	1 332 504	299 126	0	193 323

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Příloha C: Výkaz zisku a ztráty členěný na hlavní a doplňkovou činnost za období 2010 – 2014 (v Kč)

Položky	SOŠ prof. Švejcara	SPŠ strojnická	SPŠ strojnická a SOŠ prof. Švejcara								
	2010	2010		2011		2012		2013		2014	
	HČ	HČ	DČ	HČ	DČ	HČ	DČ	HČ	DČ	HČ	DČ
Náklady celkem	26 186 469	53 659 450	287 022	61 922 000	435 151	73 534 523	405 612	76 070 639	464 927	77 533 966	454 071
Náklady z činnosti	26 175 163	53 631 501	287 022	61 892 891	435 151	73 402 298	404 357	75 937 768	451 898	77 471 091	446 766
Finanční náklady	11 306	27 949	0	29 109	0	0	0	0	0	0	0
Náklady na transfery	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Daň z příjmů	0	139 591	17 659	134 665	14 005	132 225	1 255	132 871	13 029	62 875	7 305
Výnosy celkem	26 188 010	53 597 680	504 469	63 227 244	611 081	73 818 431	420 830	75 923 118	612 448	77 602 696	578 665
Výnosy z činnosti	573 093	3 498 541	504 469	2 574 431	611 081	2 222 259	420 830	3 236 259	612 448	1 789 546	578 665
Finanční výnosy	22 583	29 534	0	8 688	0	12 654	0	8 482	0	874	0
Výnosy z transferů	25 592 334	50 069 605	0	60 644 125	0	71 583 519	0	72 678 378	0	75 812 276	0
Výsledek hospodaření	1 541	-201 361	199 788	1 170 579	161 925	283 909	15 218	-147 521	147 521	68 729	124 594

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Příloha D: Hodnoty ukazatelů modelů BAMF v období 2010 – 2014

Model	Ukazatel	SOŠ prof. Švejcara	SPŠ strojnická	SPŠ strojnická a SOŠ prof. Švejcara			
		2010	2010	2011	2012	2013	2014
BAMF₂₀₀₂ BAMF₂₀₀₇	L	1,252	1,221	1,469	2,789	3,729	3,635
	A	0,013	0,237	0,047	1,016	1,459	1,524
	A ^E	1,000	1,003	1,024	1,004	1,000	1,002
BAMF₂₀₀₂	F	0,365	30,957	23,036	8,158	4,948	4,157
	R	-	0,992	-	-	1,000	-
	P	1,827	1,549	1,694	1,845	1,931	1,944
	I	2,542	2,140	2,153	2,344	2,295	2,279
BAMF₂₀₀₇	Rv	1,041	1,154	0,877	0,881	1,133	-
	V	1,004	1,009	1,035	1,055	1,053	1,018
	Rz	-	1,992	-	-	2,000	-

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Pozn.: L – likvidita,
A – aktivita,
A^E – autarkie,

F – financování,
R – rentabilita,
P – produktivita práce,
I – míra rozvoje/útlumu,

Rv – výnosový variátor,
V – výkonnost,
Rz – rentabilita upravená.

Abstrakt

HAVLÍČKOVÁ, Iveta. *Hodnocení ekonomické efektivity hospodaření subjektů neziskového sektoru*. Diplomová práce. Plzeň: Fakulta ekonomická ZČU v Plzni, 87 s., 2015.

Klíčová slova: neziskový sektor, příspěvková organizace, finanční analýza, hospodaření školy

Předložená práce se zabývá zhodnocením ekonomické efektivity hospodaření subjektů neziskového sektoru. Nejprve je charakterizován neziskový sektor a jeho členění. V další kapitole jsou rozebrána specifika finančního řízení municipálních firem. Třetí kapitola se podrobněji zabývá financováním příspěvkových organizací zřizovaných územně samosprávným celkem. Ve čtvrté kapitole jsou představeny zkoumané subjekty. Dvě střední školy byly sloučeny do jedné Střední průmyslové školy strojnické a Střední odborné školy profesora Švejcara, Plzeň, Klatovská 109 a cílem bylo ekonomicky zhodnotit provedený krok. V další kapitole je provedena finanční analýza škol před a po sloučení a jednotlivé ukazatele byly zhodnoceny jak mezi subjekty, tak jejich vývoj v čase. Šestá kapitola se zabývá zhodnocením ekonomické efektivity sloučení vycházející z provedené finanční analýzy a dalších analýz názorně vyjadřujících přínos sloučení. V poslední kapitole jsou navrženy další možnosti ke zlepšení hospodaření školy.

Abstract

HAVLÍČKOVÁ, Iveta. *Evaluation of economic efficiency of non-profit organizations*. Diploma thesis. Pilsen: Faculty of Economics University of West Bohemia, 87 p., 2015.

Key words: non-profit sector, contributory organization, financial analysis, financial management of school

The diploma thesis is focused on evaluation the economic efficiency of management of non-profit organizations. At first there is a characteristic of the non-profit sector and its structure. In the next chapter are discussed specific of financial management of municipal companies. The third chapter deals detailed with the financing of contributory organizations which are established by the regional authorities. In the fourth chapter there are presented the analyzed subjects. Two secondary schools were merged to Střední průmyslová škola strojnická a Střední odborná škola profesora Švejcara, Plzeň, Klatovská 109. The goal was to evaluate economically the performed action. In the next chapter a financial analysis of schools before and after merger is carried out. The particular indicators were evaluated as among subjects so their time evolution. The sixth chapter is focused on evaluation the economic efficiency of schools' merger based on the carried out financial analysis and other analyses which clearly express the benefits of the fusion. In the last chapter there are suggested other possibilities for improvement of financial management of the school.